

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΕ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1948

ΑΡΙΘ. 1—2

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΣΕΒΕΣ ΠΛΗΡΩΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ*

Τέκνα ἐν κυρίῳ ἀγαπητά,

*«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».*

Τὸ χαρμόσυτον μῆνυμα ἀκούεται καὶ πάλιν διὰ μέσου τῶν αἰώνων, στηρίζον τὰς ἐλπίδας τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ μῆνυμά τῆς σωτηρίας ἀκούεται καὶ πάλιν, καθ' ἣν ὥραν ἐπὶ γῆς κρημνίζονται νασοὶ καὶ σαλεύονται συνειδήσεις. Τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐδοκίας τὸ μῆνυμα ἀκούεται καὶ πάλιν ἐν μέσῳ πολέμου καὶ μίσους. Ἀπὸ τὴν ἀπότομον ἀντίθεσιν τῶν περὶ αὐτὸ συμβαινόντων τὸ νόημά του ἐξαιρεται ὡς τὸ φῶς ἐν μέσῳ τοῦ σκότους.

Συγκεντρωθῶμεν περὶ αὐτὸ καὶ ἀνασκοπήσωμεν ὑπ' αὐτὸ τὸν ἑαυτὸν μας. Πόσον μακρὰν τοῦ φωτός τούτου περιπλανώμεθα πολλοὶ ἐξ ἡμῶν, εἰς πελάγη πλάνης καὶ ἀμαρτίας! Ἐπλάσθημεν δι' ἔργα εἰρήνης καὶ ἐκτελοῦμεν ἔργα αἵματος. Ἐπαμίσθημεν διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἔργα ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης καὶ πράττομεν ἔργα μίσους καὶ ἀνομίας. Ὑπάρχομεν, ἵνα πεινώμεν καὶ διψῶμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐξαντλοῦμεν τὴν ὑπαρξίν μας ἀδικοῦντες. Καὶ τὸ γινόμενον ὅλης αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς καὶ ψυχικῆς ἀνωμαλίας εἶναι ὁ κάματος καὶ ἡ φθορά.

Βεβαίως τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ἀνακύψαν ἐκ μακρᾶς δουλείας μετὰ ἀγῶνας σκληροῦς καὶ ἐκ νέου ἐπὶ τρία ἔτη ὑποκύψαν εἰς νέαν σκληροτέραν δουλείαν, καὶ πάλιν, θεία χάριτι, ἐξελθὼν ἐξ αὐτῆς, θὰ ὤφειλε νὰ ἔχη διδαχθῆ τὴν ἀρετὴν τῆς φιλαλληλίας. Καὶ ἐν τούτοις, δὲν εἶχε ξηρανθῆ τὸ αἷμα τοῦ πολέμου καὶ ἐδίψασάν πολλοὶ νέον αἷμα ἀδελφικόν. Ἀντὶ ἐνότητος, ἡ ὁποία γεννᾷ τὴν δύναμιν καὶ χαρίζει τὴν νίκην, κατ' ἐντολὴν ξένην ἐρρίφθη μετὰ τῶν ἀδελφῶν τὸ μῖσος. Ἐπανελημμένοι ἐγένοντο παραινέσεις καὶ ἐκκλήσεις πρὸς τοὺς ὑπαίτιους τῆς αἱματοχυσίας καὶ τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς. Ὑπεδείχθη παρὰ παντὸς ὑπευθύνου ἡ ὁδὸς τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸ καθῆκον. Καὶ ἡ ἀνεπιφύλακτος ἐπιείκεια

* Ἀνεγνώσθη ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀντὶ κηρύγματος κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς 25ης λήξαντος μηνὸς Δεκεμβρίου.

ἐπὶ μακρὸν ἀνέμενε αὐτοῦς. Καὶ ἡ αἱματοχυσία, τυφλή, παράφορος, συνεχίζεται. Καὶ τὸ Ἔθνος, τὸ βαθύτατα δοκιμασθέν, βλέπει τέκνα του δουλεύοντα εἰς ξένους σκοποὺς καὶ ἀπεργαζόμενα τὴν ἐθνικὴν καταστροφήν.

Εἰς τοιαύτην ὥραν ἀκούεται καὶ πάλιν ὁ αἶνος τῶν Ἀγγέλων. Καὶ ἡ ἀγωνιώσα ψυχὴ ἐρωτᾷ: Ἐὰν γε θέλουσιν ἐνωτισθῆ αὐτὸν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι τὸν ἐλησμόνησαν; Ἡ ἐλπίς διὰ τὸν χριστιανὸν δὲν εἶναι μόνον χάρισμα, ἀλλὰ εἶναι καὶ καθῆκον. Δὲν ὑπάρχει οὔτε πίστις, οὔτε ἀγάπη χωρὶς ἐλπίδα. Ἐλπίζομεν καὶ δεόμεθα εἰς τὸν Πανάγαθον νὰ φωτίσῃ τοὺς ἐν τῷ σκότει κινουμένους καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν ὁδόν, ἐπὶ τῆς ὁποίας πορεύονται, ὁδὸν τῆς Δαμασμοῦ. Μέγα εἶναι τὸ κρίμα, ἀλλὰ ἀκόμη μεγαλύτερον κακὸν ἢ ἔμμοι ἡ εἰς αὐτὸ.

Οἱ δὲ λοιποὶ, οἱ μὴ παραπλανηθέντες, οἱ πιστοὶ, ἄς μὴ ἐπαναπαυθοῦν, διότι δὲν διωλίσθησαν πρὸς τὴν κατωφέρειαν τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἡεροδοσίας. Διότι δὲν ἐξαντλεῖται τὸ καθῆκον διὰ τῆς μὴ συμμετοχῆς εἰς τὸ ἔγκλημα ἢ διὰ τῆς διὰ λόγων ἀποκηρύξεώς του. Ὅφειλουν νὰ εἰσφέρουν τὸ κατὰ δύναμιν διὰ τὸν ταχὺν τερματισμὸν τοῦ κακοῦ. Ὅφειλουν θυσίας ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς οἰκογενείας. Καὶ ὅταν δὲν εἶναι θυσίαι αἵματος πρέπει κατ' ἀξίαν νὰ πλησιάζουν αὐτάς.

Οἱ φυγάδες τοῦ καθήκοντος, οἱ φυγάδες τῆς ἐθνικῆς ἀλληλεγγύης, ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι λόγῳ μὲν ὑπερθεματίζουν εἰς ἀρετὴν, ἔργῳ δὲ μηχανεύονται πῶς νὰ διαφύγουν τὴν καταβολὴν τοῦ ὀφειλομένου, δὲν εἶναι μὲν αὐτουργοί, ἀλλὰ εἶναι συνεργοὶ τοῦ συντελουμένου ἐγκλήματος. Ὅχι μόνον ἐξασθενοῦν διὰ τῆς μὴ πλήρους ἀρωγῆς τὸ μαχόμενον Ἔθνος, ἀλλὰ γίνονται πρόκλησις διὰ τοὺς μαχομένους καὶ θανάσιμον ἐπιχείρημα εἰς τὸ στόμα τῶν ἐχθρῶν.

Ἐνώπιον τῆς φάτνης ἄς διακόψωμεν τοὺς θλιβεροὺς διαλογισμοὺς καὶ ἄς ὑψώσωμεν τὰ βλέμματα πέραν τῆς γῆς, τῆς αἱματοβαφοῦς, πρὸς τὰ ἀσπίλα οὐράνια, πρὸς τοὺς αἰωνίους λόγους, πρὸς τὴν πραγματικὴν ζωὴν. Καὶ ἄς

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο *Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος Δαμασκηνός* πρὸς τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. — *Παν. Γ. Μπαρτσιώτου* Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ Χριστιανικὴ ἀντίληψις περὶ τῆς Ἱστορίας. — *Κ. Α. Τσάτσου* Βουλευτοῦ Ἀθηνῶν, Ἀγάπη (Α'). — Πρεσβυτέρου *Ἰωάννου Σπ. Ράμφου* Ὁ ἅγιος Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης. — Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι. — *Παρατηρήσεων Στέλη* Εἰρηνικόν. — Ἡ βλασφημία. — Ἐκκλησία Κύπρου. — «Ἐπὶ τὴν πέτραν» — Τὰ κέντρα διασκεδάσεως. — *Χρονικά.*

ἐναρμονίσωμεν τὴν ἐγκόσμιον ἡμῶν πορείαν πρὸς ἐκείνην τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Ἄς γίνωμεν ἐκ νέου ὁ περιοῦσις χριστιανικὸς λαός, ἡνωμένος, ἰσχυρός, δημιουργικός, θεματοφύλαξ ἀκατάλυτος χριστιανικῆς ἀρετῆς, φιλαλληλίας καὶ πίστεως.

Ἡ εὐλογία τοῦ ἐπιφανέντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ἔστω μετὰ πάντων ἡμῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ἈΝΤΙΛΗΨΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ*

Τὸ πρόβλημα τῆς Ἱστορίας (τ. ἔ. ἡ οὐσία, ὁ σκοπὸς καὶ τὸ νόημα τῆς Ἱστορίας) εἶναι ἐν τῶν μεγίστων σήμερον προβλημάτων. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ὑπάρχει μεγάλη σύγχυσις, ὀφειλομένη εἰς τὰς παρεξηγήσεις διαφόρων μὴ χριστιανικῶν φιλοσοφημάτων καὶ θεωριῶν περὶ τῆς Ἱστορίας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν ὕλιστικὴν περὶ Ἱστορίας ἀντίληψιν τοῦ μαρξισμού. Ἰδιαιτέρως ἡ νεολαία ἐπηρεάζεται τὰ μέγιστα ὑπὸ τῶν συγκεχυμένων ἐφημεριῶν τῆς Ἱστορίας καὶ μάλιστα τῆς τηλεοπτικῆς. Ὅθεν ἀποτελεῖ καθήκον τῶν χριστιανῶν καθηγητῶν, ὅπως βοηθήσωσι τὴν νεολαίαν, ἵνα ἀνανήψῃ ἐκ τῆς συγχύσεως ταύτης καὶ γνωρίσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Οἱ ἄρχαιο Ἕλληνες παρεδέχοντο τὸν ὑπερφυσικὸν παράγοντα ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, πλὴν ὅμως ἠγνόησαν τὸ νόημα τῆς Ἱστορίας καὶ ἐλάχιστα ἐσκέφθησαν περὶ τοῦ προβλήματος τῆς Ἱστορίας. «Κύκλος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐστὶ» (Ἡροδ. 1,207) αὕτη ὑπέθεσεν ἡ ἐπικρατούσα περὶ Ἱστορίας ἀντίληψις τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἰδέα περὶ ἐνότητος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ἐμφανίζεται ἐν τῇ περσικῇ θρησκείᾳ, ἀλλὰ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ, διότι ἡ ἰδέα αὕτη ἐν τῇ θρησκείᾳ τοῦ Ζαραθούστρα/ἐχάθη ἐντὸς τῆς μυθολογικῆς ἀχλὺς.

Ἐλάχιστοι φοιτῆται καὶ οὐχὶ πολλοὶ Καθηγηταὶ γνωρίζουσι περὶ τῆς σημαντικῆς συμβολῆς, ἣν παρέσχεν εἰς τὴν ἀληθῆ κατανοήσιν τῆς Ἱστορίας ἡ Βί-

* Περίληψις εἰσηγήσεως γενομένης ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν καθηγητῶν τῶν ἐργαζομένων παρὰ τῇ χριστιανικῇ φοιτητικῇ νεολαίᾳ (Bosssey 4-10[7]47). Ἀναδημοσίευσίς ἐν μετὰφράσει ἐκ τοῦ «Student World», (4 τεύχος) 1947.

βλος καὶ ὁ Χριστιανισμός. Ἐχει ἀναγνωρισθῆ καὶ ὑπὸ μὴ θεολόγων ἐρευνητῶν, ὅτι ἡ φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας καταγεται ἀπὸ τῆς Βίβλου. Χριστιανοὶ δὲ σοφοὶ ἀντιλήφθησαν πρῶτοι τὸ πρόβλημα τῆς Ἱστορίας καὶ προσεπάθησαν νὰ τὸ ἐπιλύσωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Βίβλου καὶ τῆς πίστεώς των.

Ἡ περὶ Ἱστορίας ἀντίληψις ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ.

Μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς προχριστιανικῆς ἐποχῆς μόνον ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ εἶχεν ἀντίληψιν περὶ Ἱστορικῆς ἐνότητος. Ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ ὑπέθεσεν Ἱστορικὴ θρησκεία εὐθύς ἐξ ὑπαρχῆς. Ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται ὡς δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Αὐτὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ μετὰ τοῦ κόσμου ἐδημιούργησε τὸν χρόνον καὶ τὴν Ἱστορίαν. Ἐθρασέ τὴν αἰωνιότητα δημιουργήσας τὸν κόσμον ἐν χρόνῳ. Ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλειψε τὸ δημιουργικὸν Του ἔργον. Εὐρίσκεται ἀκόμη ἐν δράσει. Εἶναι τοῦτο θαυμασιὰ ἰδέα, τὴν ὁποίαν συναντῶμεν συχνάκις ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῖς προφήταις. Καὶ ὁ Ἰ. Χριστὸς εἶπεν «ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι» (Ἰωάν. ε', 17).

Αἶαν σημαντικὴ πρὸς ἀληθῆ κατανοήσιν τῆς Ἱστορίας εἶναι ἡ πίστις εἰς τὴν Θεϊαν Πρόνοιαν καὶ εἰς τὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα στοιχεῖα, ἐπίσης σημαντικὰ, διὰ τὴν Ἱστορικὴν σκέψιν ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ. Ὁ Θεὸς εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ἱστορίας, ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ ἰδίου αὐτοῦ λαοῦ. «Ἐγὼ εἰμὶ Κύριος ὁ Θεὸς σου ὁ ἔξαγαγὼν σε ἐξ οἴκου δουλείας». Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλ' εὐρίσκεται πάντοτε παρὰ ἐν τῇ Ἰουδαϊκῇ Ἱστορίᾳ. Προηγείται τοῦ λαοῦ Του «ἐν στήλῃ πυρός» καὶ ὀδηγεῖ αὐτὸν πρὸς εὐτυχὲς μέλλον. Διὰ τοῦτο ἐπεμψε πρὸς αὐτὸν τοὺς ἀπεσταλμένους Του, τοὺς προφήτας, καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου. Ἡ ἐλπίς αὕτη διήκει δι' ὀλοκλήρου τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ. Ἐρχεται! Αὕτη εἶναι ἡ διήκουσα δι' ὀλοκλήρου τῆς Π. Διαθήκης ἐννοία. Ἡ Ἱστορία ἔχει καθωρισμένον σκοπὸν καὶ, μολονότι ἡ γραμμὴ ἡ φέρουσα πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον δὲν εἶναι πάντοτε εὐθεῖα, ὅμως δὲν ἀποτελεῖ κύκλον, ὡς ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες. Ἐπὶ πλέον οἱ προφῆται τῆς Π. Διαθήκης εἶναι οἱ θεμελιῶται μῆς φιλοσοφίας τῆς Ἱστορίας, ἐξελισσομένης κατὰ τὸ ἐξῆς σχῆμα: ἁμαρτία, τιμωρία, μετάνοια καὶ ἀπολύτρωσις.

Τὸ ἀποφασιστικὸν γεγονός τῆς Ἱστορίας.

Ὅμως τὸ πλήρες νόημα καὶ ὁ ἀληθὴς σκοπὸς τῆς Ἱστορίας ἐδόθη ὑπὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, ὅστις εἶναι ὁ ἐνανθρώπιος Λόγος τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ Θεὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἱστορίαν, διὰ νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Διὰ τῆς ἐνανθρωπίσεως οὗτος συνήνωσε τὸν χρόνον καὶ τὴν αἰωνιότητα, τὰ ὁποῖα εἶχον χωρισθῆ διὰ τῆς ἁμαρτίας. Τὸ ἀποφασιστικὸν γεγονός τῆς παγκοσμίου Ἱστορίας, ἡ ἐνανθρώπιος τοῦ Θεοῦ Λόγου, συνέβη ἐν χρόνῳ, τὸν ὁποῖον Αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶχεν ἀποφασίσαι καὶ προπαρασκευάσει. «Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέ-

σταλθεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον» (Γαλ. 4,4) καὶ «Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατέρας ἐν τοῖς προφήταις ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ». (Ἑβρ. 1,1).

Ὁ Χριστός, ὁ ἐνανθρωπίσας Λόγος, εἶναι ἀπὸ ἀνθρωπίνης ἀπόψεως ἱστορικὴ προσωπικότης, ἡ δὲ θρησκεία, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἱδρυσεν, εἶναι ἱστορικὴ θρησκεία. Ὁ Χριστός δὲν εἶναι μόνον τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ ἡ μοναδικὴ κλεισὶς διὰ τὴν κατανόησιν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Οὗτος ἀντιπροσωπεύει τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Ἡ Π. Διαθήκη καὶ δλόκληρος ἡ πρὸ Χριστοῦ ἱστορία δὲν ἀπετέλει εἰμὴ μόνον προπαρασκευὴν εἰς τὴν ἔλευσίν Του. Ὅχι μόνον ὁ Νόμος ὑπῆρξε «παιδαγωγὸς εἰς Χριστόν», ὡς εἶπεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Γαλ. 3, 2), ἀλλὰ καὶ ἡ εἰδωλολατρικὴ σοφία, κατὰ τὴν ἀντίληψιν πολλῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων (σπερματικὸς λόγος).

Ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ εὐρίσκωμεν πλείονας σημαντικὰς ἰδέας διὰ τὴν καλυτέραν κατανόησιν τῆς ἱστορίας, οἷον τὴν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀποδιδόμενὴν ὑψηλὴν ἀξίαν, τὴν τεραστίαν, διεύρυνσιν τοῦ ἱστορικοῦ ὁρίζοντος συνεπείᾳ τοῦ καθολικοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας κλπ., ἔτι δὲ τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «Θεοῦ γὰρ ἔσμεν συνεργοί» (Α' Κορ. γ', 9). Σημαντικώτατον ἐπακολούθημα τῆς εἰρημένης ἰδέας εἶναι ὅτι ἡ ἱστορία γίνεται διὰ τῆς συνεργασίας τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς χρησιμοποιοῦ καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ κακὸν πρὸς ὑψηλοτέρους σκοπούς: «Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν...» (Ῥωμαίους 8, 28). Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλη σημαντικὴ ἰδέα ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ὅτι δηλαδὴ διὰ τὸν Χριστιανὸν ὁ χρόνος ἐξυπηρετεῖ τὴν αἰωνιότητα (πρὸς Φιλήμονα, στ. 15). Ὁ Χριστὸς ὁδηγεῖ τὸ ἀνθρώπινον γένος πρὸς ἐν εὐλογημένον μέλλον. Τὸ μέλλον εὐρίσκεται ἤδη ἐδῶ μετὰ τὴν ἐμφάνισίν Του εἰς τὸν κόσμον. Διὰ τούτου ὁ χρόνος τῆς πραγματοποίησεως τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἔχει ἤδη ἀρχίσει. «Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν» (Λουκ. ιζ', 21· οὐχὶ ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ἐν μέσῳ ὑμῶν). Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ βασιλεία, ἡ αὐτοβασιλεία, ὡς εἶπεν ὁ Ὁριγένης. Ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὁπόθεν θὰ ἔλθῃ, ἵνα κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς. Καὶ ὅμως παραμένει διαρκῶς μετ' ἐκείνων, ὅσοι εἶναι ἰδικοί Του. «Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος» (Ματθ. κη', 20). Εὐρίσκεται πάντοτε μετ' ἡμῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Του, ἥτις εἶναι ἡ πραγματοποίησις τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν (Ματθ. 13) καὶ οἶνει ἡ προσωποποίησις Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ (Κολ. 1, 18. Ἑφ.σ. 1, 23 κλπ.). Οὗτος δὲν εἶναι μόνον Κύριος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κύριος ὁλοκληροῦ τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως τοῦ χρόνου καὶ ἐπομένως κύριος τῆς ἱστορίας. Εἰς Αὐτὸν ἀνήκει τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. «Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ» (Ἀποκάλ. 1, 8).

Ἡ χριστιανικὴ ἀντίληψις περὶ Ἱστορίας.

Ἡ γνώσις περὶ τοῦ ἐπερχομένου τέλους οὐδέποτε ἐγκατέλιπε τὴν πραγματικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀληθὴς Ἐκκλησία ἔζησε μετὰ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα εἰς τὸ παρελθόν, ζῆ μετὰ αὐτὴν σήμερον καὶ θὰ ζῆ μετὰ αὐτὴν εἰς τὸ μέλλον. Ὅπου ἡ ἐλπίς αὕτη ἀπώλεσε τὴν θέρηνη της, ἐκεῖ καὶ ἡ πίστις ἔχει ἐξασθενήσει. Ἐν τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως περὶ ἱστορίας εἶναι ὅτι ἡ σχέσις ἡμῶν πρὸς τὴν ἱστορίαν καθορίζεται ὑπὸ τῆς σχέσεως ἡμῶν πρὸς τὸν Χριστόν. Ἐὰν ἔχωμεν τὴν χριστιανικὴν περὶ ἱστορίας ἀντίληψιν, τότε ἡ ἱστορία παύει νὰ εἶναι ἐν συνονθύλευμα γεγονότων, μία ἀνευ νοήματος σειρά πολέμων μετὰ βραχείας περιόδους εἰρήνης, ὡς πολλοὶ νομίζουσιν. Ἀλλ' ἡ ἱστορία δὲν εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ συγκεκριμένη ἀνάπτυξις τῆς ἰδέας τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐνόμισε ὁ Hegel· οὔτε εἶναι αὕτη ἀπλοῦν προϊὸν οικονομικῶν παραγόντων, ὡς ἐδίδασκεν ὁ Marx· οὔτε ἡ παγκόσμιος κρίσις, «Die Weltgeschichte ist das Weltgericht», ὡς εἶπεν ὁ Schiller. Ἡ ἱστορία συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ ἀντίληψιν, ἰδίᾳ δὲ συμφώνως πρὸς τὴν λαμπρὰν ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ Ἰωάννου ὄρασιν, εἶναι ὁ ἀγὼν τοῦ ἀγαθοῦ κατὰ τοῦ πονηροῦ, ἡ πάλη κατὰ τῆς μαρτίας καὶ τῆς συγχύσεως τοῦ κόσμου τοῦ σκότους. Εἶναι ἀγὼν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν σκοτιῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἴστανται ἀντιμέτωποι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἀγὼν, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου θὰ κερδιθῆ διὰ τοῦ ὀριστικοῦ θριάμβου τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι, κάποτε καὶ αὐτοὶ οἱ κακοὶ ἄνθρωποι, συνεργάζονται μετὰ τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, σύμβολον τοῦ ὁποῖου εἶναι ὁ Σταυρός. «Θεοῦ ἔσμεν συνεργοί», ὅπως λέγει ὁ Παῦλος.

Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι βέβαιοι περὶ τῆς νίκης ἐν τούτῳ τῷ ἀγῶνι. «Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰωάννου 1, 4). Αὕτη εἶναι ἡ νίκη, ἡ ὁποία μᾶς καθιστᾷ ἐλευθέρους καὶ μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον αἰσθανόμεθα ἀντιμετωπίζοντας τὸ μέλλον. Ἡ ζωὴ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, συνεπείᾳ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἔχει καταστῆ στίβος ἀποφασιστικός. Πίστις εἶναι ἡ ἀπόφασις αὕτη. Ἀλλ' ἡ χριστιανικὴ πίστις δὲν εἶναι μόνον ἀπλῆ θεωρία ἢ ἀπλοῦς τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι. Ἡ πίστις κατὰ τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν δὲν εἶναι οὐδὲ μόνον ἀπόφασις, ἀλλ' εἶναι ὁλοκληρωτικὴ παράδοσις τοῦ ἑαυτοῦ μας εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Εἶναι μία ἐκουσία ὑποδοῦλωσις τοῦ χριστιανοῦ εἰς τὸν Χριστόν, ὅπως τοῦ δίδῃ τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν καὶ παρέχῃ νόημα εἰς τὴν ζωὴν του δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὸν πλησίον του. Ἄς μοὶ ἐπιτραπῆ νὰ κλείσω τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις περὶ τῆς χριστιανικῆς ἀντιλήψεως τῆς ἱστορίας μετὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Emil Brunner: «Μόνον κατὰ τοιοῦτον ἀποφασιστικὸν τρόπον δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν τὸ νόημα τῆς ἱστορίας, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπεκάλυψε καὶ μᾶς ἔδωκεν ὁ Χριστός». Ἀπόφασις ὅμως σημαίνει Ναι ἢ Οὐ. Κατὰ τὴν κρίσιν δὲ ταύτην διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος περιοδὸν, ὀφείλομεν περισσότερον παρὰ ποτὲ νὰ ἔχωμεν συνε-

ΑΓΑΠΗ*

Συχνά είδα να συγκρίνουν τον φανατισμό των πρώτων Χριστιανών με τον φανατισμό του συγχρόνου κομμουνιστού. Και η αλήθεια είναι πως πολλά φαίνονται να είναι τα κοινά τους γνωρίσματα. Ο χριστιανισμός ήταν και αυτός μια επανάσταση σαν τον κομμουνισμό. Ξεσήκωσε τους ταπεινούς, τους καταφρονεμένους όπως ο κομμουνισμός. Έτίμησε την δυστυχία τους όπως ο κομμουνισμός. Έχτύπησε τον πλούτο και συνεκρούσθη με τους επίσημους εκπροσώπους της κρατούσης θρησκείας, όπως ο κομμουνισμός. Σ' εκείνον που θα ακολουθούσε τον δρόμον του και θα θυσιάζονταν γι' αυτόν υποσχέθηκε ένα καλύτερο κόσμο, όπως ο κομμουνισμός. Τελευταία ένας μεγάλος ποιητής μας έκμεταλλεύθηκε αυτές τις επαναστατικές ομοιότητες του Χριστιανισμού και του κομμουνισμού σε μιαν ωραία δραματική του σύνθεση. Και όμως όλοι αυτοί οι παραλληλισμοί, όταν στη σωστή τους θέση τοποθετήσουμε και χριστιανισμό και κομμουνισμό αποδεικνύονται έντελως ρηχοί και στην ουσία σχηματίζουν ένα μεγάλο ψεύδος. Επανάστασις είναι ο χριστιανισμός αλλά είναι η μεγαλύτερη, η ριζικότερη επανάσταση της ιστορίας των ανθρώπων. Ο κομμουνισμός είναι και ιδεολογικά και ιστορικά άσημαντος μπρός στην χριστιανική επανάσταση. Επιδιώκει τον αναδασμό των υλικών αξιών για να κατανεμηθῆ δικαιότερα ή απόλαυση των υλικών αγαθών. Αυτό είναι το τέρμα του, γιατί πέρα από τα υλικά αγαθά δεν γνωρίζει άλλα. Τα άλλα είναι δευτερογενή επιφαινόμενα. Ο χριστιανισμός αντιθέτως επιδιώκει έναν ριζικόν αναδασμό των ηθικών και των πνευματικών αγαθών. Όλη την κλίμακα των αξιών που γνώριζε τότε η ανθρωπότητα την καταλύει και δημιουργεί μιαν άλλη δική του. Υπάρχει ένας λόγος που μόνος του αποτελεί την μεγαλύτερη δυνατή επανάσταση των αιώνων και γι' αυτό όχι τυχαία είναι και ο πρώτος λόγος στο κορυφαίο κείμενο της χριστιανικής διδασκαλίας, στην επί του Όρους ομιλία: «Μακάριοι οι πτωχοί τῷ πνεύματι, διτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἡ πρωταρχία τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ «λόγου», αὐτὸ ἦταν καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἀρχαίου κόσμου τὸ ὑψηλότερο ἔμβλημα. Καὶ στοὺς νεωτέρους χρόνους ἀκατάλυτη διατηρεῖται αὐτὴ ἡ ἀρχή. Καὶ ὅμως σὲ ὅλην αὐτὴ τὴν πολυαῖωνη δομὴ τῶν αξιῶν ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Χριστοῦ ἀντιτάσσει μιαν ἄλλη θέση πού ἔχει

* «Καθημερινή» (14 Δεκ. 1947).

.....
 χῶς ἐν νῷ τὴν ἀλήθειαν ταύτην πάντες ἡμεῖς, ἰδίως ἡ χριστιανικὴ νεολαία, καὶ νὰ ἐνεργῶμεν συμφάνας πρὸς αὐτήν.

Π. Ϊ. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ
 Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

καὶ αὐτὴ θεμέλια αἰώνια καὶ ἀτρέπταχτα. Ὁ ἄνθρωπος πού θεωρεῖ καὶ στοχάζεται, ὁ φορεὺς τοῦ «λόγου», ὁ ἀριστοκράτης τῆς ἐπιστήμης, τῆς φιλοσοφίας, τῆς διανοήσεως, πού ζῆ «θεωρίας εἶνεκεν» ὅπως λέει ὁ Ἡρόδοτος, πού ζῆ γιὰ νὰ φθάσῃ στὴ μεγαλύτερη γνώση καὶ στὴν ἀκέραιαν αὐτογνωσία, αὐτὸς πού ἦταν τὸ ἀξιώτατο δημιούργημα τῆς ζωῆς, πού ἔμοιαζε μὲ τὸν Θεό, γιατί καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας πάνσοφος θεωρὸς «νόησις νοήσεως», ἕνας ζωντανὸς «λόγος», αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἰδεατὸς, ὁ πνευματικὸς, ὁ νικητῆς τῆς ὕλης καὶ τοῦ πάθους, μὲ τὴν σκέψη του, τὴν κρίση, τίθεται ὑπὸ ἀμφισβήτησιν. Ὁ πλούσιος τῷ πνεύματι γίνεται κατώτερος τοῦ πτωχοῦ τῷ πνεύματι. Τὸ ἀριστοκρατικὸ ἰδανικὸ τῆς ἀρχαίας ζωῆς, τὸ ἰδανικὸ τῆς πνευματικῆς ὑπεροχῆς καταλύεται ἀπὸ τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους ομιλία. Δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν ἢ ἐγκόσμια ὑπεροχὴ τοῦ πνεύματος, ἢ σφῖα, ἢ γνώση, ἢ ἐπιστήμη καὶ ἢ ἠθικὴ ἀκόμα, καθ' ὅσον καὶ αὐτὴ εἶναι γέννημα τοῦ «λόγου», τοῦ πνεύματος, καμμιά ἀξία μπροστὰ στὴν ἀπλή καρδιὰ τοῦ κοινότητου ἀνθρώπου πού τίποτα δὲν νοιώθει ἀπὸ τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα τοῦ πνεύματος πού σὲ τίποτα δὲν ξεχωρίζει τὸ σωστὸ ἀπὸ τὸ ἄσωστο μὲ τὴν γνώση του ἢ μὲ τὸν σχηματισμένον καὶ στερεωμένον χαρακτήρα του. Τὸ ἀνώτατο πού ἀνεκάλυψεν ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς, «τὸν λόγο», αὐτὸ καταλύεται μὲ τὴν πρώτην φράση τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὀμιλίας. Δὲν μετατοπίζονται ἐδῶ, ὅπως στὴν κομμουνιστικὴ επανάσταση ἀπὸ ἄνθρωπο σὲ ἄνθρωπο μερικὰ περιουσιακὰ ἀγαθὰ. Ἐδῶ μετατοπίζεται ἀπὸ τὴν μιαν ἄκρην στὴν ἄλλη τοῦ ὑπαρκτοῦ, τὸ ἴδιο τὸ θεμέλιο τῆς ζωῆς, ἢ ὑπερτατὴ ἀξία τῆς. Διότι ἀξίζει τοῦ ἀνθρώπου ἢ ζωῆ διότι «μετέχει» τοῦ λόγου, ὅπως ἔλεγε ὁ Πλάτων, καὶ γιατί φωτίζεται ἀπὸ τὸν λόγο, καὶ διότι γονιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν λόγο, καὶ διότι ἀποκαλύπτει τὸν λόγο, εἴτε ὁ λόγος αὐτὸς εἶναι ἐπιστήμη, εἴτε εἶναι τέχνη, εἴτε εἶναι ἠθικὴ, εἴτε εἶναι πολιτικὴ πράξις. Καὶ ἔρχεται ἐξαφνικὰ ἀπὸ μιαν ἄλλη σκοπιὰ ὁ Μέγας Διδάσκαλος καὶ ὁ Μέγας Ἐπαναστάτης καὶ καταλύει αὐτὴν τὴν πρώτην ἀρχή. Εἰς τὰ μάτια τοῦ Θεοῦ ὁ ἀνώτατος, κατὰ τὰ κριτήρια τοῦ πνεύματος ἄνθρωπος, δὲν εἶναι καλύτερος ἀπὸ τὸν κατώτατο. Οὔτε ἡ σφῖα του οὔτε ἡ φαντασία του, οὔτε ἡ χάρη του, οὔτε ἡ πνευματικὴ του ρώμη, τίποτα δὲν ὀφελον. Ἀπεναντίας βλάπτουν. Γιατί ὅσο πλουσιώτερο πνευματικὰ γίνῃ τὸ ἐγώ, τόσο δυνατώτερο στὴν αὐτονομία του, τόσο πιὸ δεμένο στὴν ὑπαρξὴ του, τόσο πιὸ δυόκεντρο. Ἡ ἀνδρωσὴ τῆς γνώσεως σκοτώνει τὴν δύναμιν τῆς πίστεως ἐπὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς ζωῆς καὶ τὴν τελικὴ δικαιοσύνη ὅλων μέσα στὴν ἀγκάλη τοῦ Θεοῦ. Ὁ συνετὸς καὶ προνοητικὸς ἄνθρωπος εἶναι κατώτερος ἀπὸ τὸ ἀπερίσκεπτο πουλὶ πού δὲν φροντίζει γιὰ τὴν ἐπιούσια τροφή του. Ὅσο λιγώτερο ἐνδιαφέρεται γιὰ ὅ,τιδήποτε ἔχει ἀξία

μέσα στη ζωή, τόσο πιο λυτρωμένος είναι. "Όσο λιγώτερο θεραπεύει το έγώ του, τόσο πιο ελεύθερος είναι. Έλεύθερος από το έγώ του, από την προσωπικότητά του "Όσο πιο μικρή ή προσωπικότητα τόσο πιο αδέσμευτη από τα δεσμά της γής. Η πίστη και όχι ο νοός, το αίσθημα και όχι η στόχασση, είναι τα αξιότερα κίνητρα. Και αυτά δεν βρίσκονται στους σοφούς και τους καλλιεργημένους αλλά στους άπλοους, στους άμύητους, στους πτωχούς τῷ πνεύματι.

"Όσα διδάσκουν τα Λύκεια και οί 'Ακαδημίες για να πλουτίσουν το έγώ, όσα όρίζουν οί νόμοι οί πιο δίκαιοι για να περιχαράξουν το κάθε έγώ, όλα αυτά δεν έχουν ουσιαστική αξία. Το έγώ αυτό που δεν χωρίζεται από τον λόγο, πρέπει να εξανημισθῆ. Το έγώ που σκέπτεται και διακρίνει, το έγώ που κάνει έπιστήμονικούς στοχασμούς, που έχει καλλιτεχνικές συλλήψεις, που μετράει τίς πράξεις του και προϋπολογίζει τον σκοπό τους, αυτό το έγώ χωρίζει από τον Θεό. Μακάριοι όσοι έχουν ένα μικρότατο έγώ, γιατί αυτοί είναι πιο κοντά στον Θεό. Μακάριοι γι' αυτό όλοι όσοι στεροφονται, όσοι άδικούνται, όσοι πονοθν, γιατί αυτό σημαίνει πως ο λόγος σ' αυτούς έχει ύποκύψει, πως έχουν ένα έλαττωμένο έγώ, μακάριοι αυτοί που δεν έχουν μέτρο στην πρόσφορη αυτήν θυσία. Αυτό είναι όμως μόνο το άρνητικό, το καταλυτικό μέρος.

Υπάρχει και το μέρος το δημιουργικό. Στον θρόνο του λόγου ένθρονίζεται μία άλλη θεότητα. Την πρωταρχία του λόγου την αντικαθιστά μία άλλη πρωταρχία. Τόν λόγο θα τον αντικαταστήση ένα νέο άλογο στοιχείο, ένα στοιχείο που «υπερβαίνει» τον λόγο, ή ΑΓΑΠΗ. Ο λόγος που είναι νόμος, όρίζει τα έγώ, μοιράζει. Η αγάπη άγνοεί τον νόμο, καταλύει τα όρια των έγώ και δεν μοιράζει αλλά δίνει το πάν. Ο λόγος κρίνει. Ο αγάπη είναι άκριτη. Ο λόγος, διότι κρίνει και διότι είναι νόμος, θεοπίζει την δικαιοσύνη. Η αγάπη δεν σταματά στο δίκαιο, πάει πέρα από αυτό, θυσιάζει το δικαίό της, δέχεται σαν εύνοια την άδικία έναντιόν της, γιατί αυτό σημαίνει θυσία του έγώ και ή θυσία είναι το φυσικό σχήμα της αγάπης. Οί πτωχοί τῷ πνεύματι μποροθν να θυσιασθοθν και γι' αυτό και να αγαπήσουν εύκολότερα και βαθέτερα. Και αυτό τους κάνει άγνότερους από τους πλουσίους τῷ πνεύματι που έχουν κάνει το έγώ τους σαν ένα άπόρθητο φρούριο. Η διασπορά του έγώ από μία ροπή για την θυσία, για την έξαφάνιση, για την πρόσφορα αυτή ή στάση, που δεν μπορεί ο λόγος να την ύπαγορεύση, γιατί είναι αντίθετη προς την φύση του λόγου, αλλά που πηγάζει από το άλογο αίσθημα της αγάπης, αυτή είναι ή αξιωτάτη στάση της ζωής. Το άνώτατο δεν είναι, όπως πίστευαν οί άρχαιοι φιλόσοφοι, «ο θεωρητικός βίος», αλλά το «βίωμα της αγάπης». "Όποιος δεν έχει αγάπη

και άν ακόμα έχει τον λόγο με τα άμύητα πλούτη του, δεν έχει τίποτα. Γιατί όχι ο λόγος αλλά το άλογο τοϋτο αίσθημα της αγάπης, αυτό δίνει νόημα της ζωής, αυτό είναι που της δίνει αξία. Για να ύπάρξη αγάπη, ύπάρχει ή ζωή. Για να νικήση ή αγάπη; γι' αυτό έπλάσθηκε ο άνθρωπος. Ο λόγος είναι κάτι που ύπάρχει και ισχύει στον πρόσκαιρο κόσμο. Η αγάπη όμως ισχύει και πέρα από τον κόσμο αυτόν. Είναι ή ούσία του Θεού. «Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των άγγέλων», εάν έχω κάθε πνευματικό και ήθικό χάρισμα «αγάπην δε μη έχω, γεγονός χαλκός ήχών και κύμβαλον άλαλάζον». Χαλκός ήχών και κύμβαλον άλαλάζον είναι όλοι εκείνοι που επάνω από την σοφία και την τέχνη και την κάθε λογής άρετή, δεν ύψωσαν την αγάπη.

Αυτή είναι πραγματική επανάσταση που δεν ανατρέπει άπλώς κοινωνικά καθεστώτα και αυτοκρατορίας και τάξεις και τρόπους σκέψεως αλλά την ίδια την βάση του ήθικου και πνευματικού κόσμου, την ίδια την θεμελιακή αντίληψη περι ζωής που είχαν οί άνθρωποι ως εκείνη την κρίσιμη ώρα της ιστορίας. Ανατρέπει δηλαδή εκ θεμελίων το πάν. Και' το ανατρέπει κομίζοντας ένα σύνθημα πρωτόφαντο που δεν έχει ούτε προΐδεασθη, ούτε προετοιμασθη ούτε από κανένα φιλοσοφικό σύστημα ούτε από καμμιά τέχνη ούτε από καμμιά θρησκεία. "Ενα σύνθημα που έρχεται σαν καταπέλτης και κάνει μιάν έξαφνική τομή στην ιστορική συνέχεια των καιρών. Και γι' αυτό το μήνυμα τοϋτο, το πρωτάκουστο της αγάπης μένει το καταπληκτικότερο γεγονός της ιστορίας, πλάι στην πολυαίωνα οικοδόμηση του «Λόγου» από τον άρχαιο έλληνικό κόσμο.

Θα ήταν βέβηλο να συγκρίνωμε την κομμουνιστική με την χριστιανική επανάσταση. Την περιορισμένη έκταση της πρώτης με της δεύτερης το άπειρο βάθος και την καθολικότητα. Ξεσήκωσε και ο κομμουνισμός τους ταπεινούς και τους καταφρονεμένους αλλά τους ξεσήκωσε έν όνόματι του μίσους. Και γι' αυτό ήθικά αντί να ύψωση, χαμηλώνει τους πιστούς του. Ο χριστιανισμός ξεσήκωσε τους ταπεινούς και καταφρονεμένους έν όνόματι της αγάπης. Στην ταπείνωση, στην καταφρόνηση και στην άνοχη της άδικίας έδωσε αξία, την αξία της θυσίας, της συγγνώμης και της αγάπης. "Όσοι έμαρτύρησαν έν όνόματι του Χριστού δεν έμισήσαν, δεν έκδικήθηκαν, δεν εργάσθηκαν με τη βία. Κατέκτησαν όμως τον κόσμο με την ακατάβλητη σαγήνη της αγάπης και της θυσίας. Ο λόγος των μαρτύρων και των πρώτων πιστών ήταν φτωχός προστά στον λόγο των άρχαίων. Άλλά τον υπέταξαν με τον ευαγγελισμό ένός πνεύματος άλλου, με μιάν άλλη πνευματική ούσία που δεν πιάνεται με τον λόγο τον έγκόσμιο, αλλά συλλαμβάνεται από το αίσθημα εκείνο

που πάει πέρα από τα σύνορα του λόγου. "Αγ υπάρχει κάτι κοινό στις δύο επαναστάσεις είναι ότι κατά βάθος το πρώτο τους κίνητρο δεν είναι ο λόγος αλλά ένα άλλο αίσθημα. "Αλλά η αξία τους χωρίζεται από την αξία του κινούντος αίσθηματος. "Ο χριστιανισμός διαφέρει από τον κομμουνισμό όσο η αγάπη διαφέρει από το μίσος και όσο η θυσία διαφέρει από τη βία. "Η αγάπη κατέστησε τον χριστιανισμό πηγή νέων τρόπων ζωής, ενός νέου κόσμου. Το μίσος αντιθέτως θα καταστήσει σε λίγα χρόνια τον κομμουνισμό ήθικώς και πνευματικώς άγονο και ιστορικώς στείρο. Σε λίγα χρόνια ο κομμουνισμός θα έχει περάσει. Και τότε οι έπερχόμενες γενεές, ξένες από τους σημερινούς μας άγώνες, θα τον κρίνουν ήσυχά και δίκαια, χωρίς να θαμπώνονται από τον σάλο του παρόντος. Οι εισφορές του στην οικονομική και την ιστορική επιστήμη θα του άναγνωρισθούν, ούτε ασήμαντες ούτε και αποφασιστικές. "Ίσως κριθῆ ότι επέταχυνε την επέλευση μιας δικαιότερης συνθέσεως της κοινωνίας. "Ίσως αντιθέτως κριθῆ ότι η επαναστατική του βία και η πολιτική του βαρβαρότητα με την οποία συνεδύασε αυτήν την επιδιώξή του επεβράδυνε αντί να επιταχύνη την επέλευση μιας μεγαλύτερης κοινωνικής δικαιοσύνης. Πάντως ο κομμουνισμός, χωρίς ρίζες βαθειές, όπως ήρθε ραγδαίως, έτσι και όρημτικά και γρήγορα θα περάσει. Θα κριθῆ σαν ένα φαινόμενο σύνθετο, με μερικές φωτεινές πλευρές, αλλά συνυφασμένο με μια πνευματική και πολιτική άναταραχή, που κόντεψε να πνίξη στην βαρβαρότητα την παλαιά Εύρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο και που έχει τον ανάλογό της στις μεταναστεύσεις των λαών και στις επιδρομές του Άττιλα και του Τζεγκίς Χάν. Τέτοια θα φαίνεται η άνάμνησις του κομμουνισμού σε λίγους αιώνας. "Ο χριστιανισμός όμως θα είναι και τότε εκεί παρών, όπως είναι και σήμερα, θεματοφύλαξ του μεγάλου μηνύματος που έχει τις ρίζες του πέρα από κάθε φθορά γιατί εκφράζει μια πρωταρχική και άκατάλυτη μορφή της ζωής μας. Θα είναι εκεί ο ίδιος, κάτω από άλλα σχήματα και άλλους τύπους. Θα είναι εκεί για να διδάσκη σε νέους ανθρώπους και σε νέους καιρούς την αιώνια αγάπη.

Κ. Δ. Γ[ΣΑΤΣΟΣ]

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Διά της ύπομονης και επίμονης δυνάμεθα να υπερικήσωμεν τας δυσχερείας του βίου ημών βοηθηόμενοι και υπό της χάριτος του Θεού.

* Εκείνος κατανοεί τους λόγους του Χριστού, όστις περιφρονεί τὰ του κόσμου τούτου και αγαπά οὐτόν ἐξ ὅλης καρδίας.

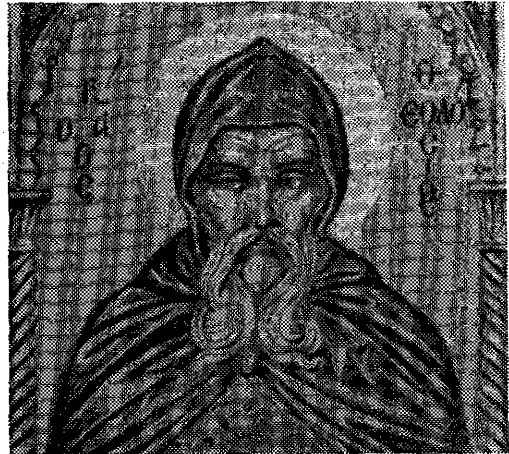
* Ὡς τὰ δένδρα κάμψουσι τὰς κορυφὰς των πρὸ του σφοδροῦ ἀνέμου, οὕτω καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ κλίνωμεν ἐγὼς τὴν κεφαλὴν μας πρὸ τῆς δυστυχίας.

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Ο ΚΟΙΝΟΒΙΑΡΧΗΣ

(424-529)

[11 Ιανουαρίου]

Εισηγητής του μοναχικού βίου ἐν Παλαιστίνη ὑπῆρξεν ὁ μαθητῆς του Μεγ. Ἀντωνίου ἁγ. Ἰλαρίων († 371 ἢ 372), ὅστις δύνανται νὰ χαρακτηρισθῆ και ὡς ὁ κατ' ἔξοχὴν Ἱεραπόστολος του Χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν Παλαιστιναίων Ἑλλήνων Ἐθνικῶν, ἰδρύσας ἐν αὐτῇ τῷ 328 τὸ πρῶτον μοναστήριον¹. Ὡς παρατηρεῖ ὁ Ἱερώνυμος, ὁ συγγραφεὺς του βίου αὐτοῦ, «ἐν πάσῃ οὖν τῇ Παλαιστίνῃ λοιπὸν ἐγένοντο μοναστήρια και πάντες οἱ μοναχοὶ ὡς πρὸς πατέρα ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν και ἔχαιρον ἐπὶ τῇ ἐν Χριστῷ προκοπῇ αὐτῶν». "Τοιοτοτρόπως καθ' ὅλην τὴν Παλαιστίνην και τὴν Αἴγυπτον ἐξηπλώθη ἡ φήμη αὐτοῦ, ὁ δὲ Μέγας Ἀντώνιος ἀπέστειλε τοὺς προσερχομένους εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς Συρίας και τῆς Παλαιστίνης πρὸς τὸν ἁγ. Ἰλαρίωνα. Τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Παλαιστίνῃ ρυθμιζει κυρίως ἑτέρα ἐξέχουσα μοναστική μορφή σύγχρονος του ἁγ. Ἰλαρίωνος, ὁ ἁγ. Χαρίτων. Μεγάλας ὑπηρεσίας και κατὰ τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους παρέσχον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καθ' ὅλου, ἰδιαιτάτα δὲ τῶν Ἱεροσολύμων, διὰ τῶν ἀγῶνων αὐτῶν κατὰ τῶν αἰρετικῶν² και του ἁγίου αὐτῶν βίου μεταξὺ τῶν ἄλλων και οἱ μεγάλοι ἀσκηταὶ Εὐθύμιος († 473), Θεόκτιστος († 467), Σάββας († 532), Κυριακὸς († 556), Γεράσιμος († 475) και ὁ Θεοδόσιος ὁ ἐπικληθῆς Κοινοβιάρχης³, αἱ δὲ

1. Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου (Ἀρχιεπισ. Ἀθηνῶν) Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, Ἀλεξάνδρεια, 1910 σ. 83.

2. Ἱερωνύμου, Βίος ἁγ. Ἰλαρίωνος § 24.

3. Περί του μοναχικοῦ βίου ἐν Παλαιστίνῃ γενικῶς βλέπε και Χριστοφόρου Δανιηλίδου (νῦν Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας) Ἡ μοναχική ζωὴ ἐν Παλαιστίνῃ μέχρι τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Περσῶν «Ν. Σιών» Β', 1905 σ. 172. ἔξ. Γ. Φιριππίδου, Διδασκαλία τῶν Παλαιστινῶν Πατέρων περὶ μοναχικῆς τελειότητος «Ν. Σιών» Ι, 1910, σ. 86 ἔξ. Φ. Φωτοπούλου Συμβολῆ

Λαύραι αὐτῶν συνετέλεσαν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεολογικῶν γραμμάτων.

Τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου εἶναι γνωστοὶ τρεῖς βίοι. Τοῦ Θεοδώρου Ἐπισκόπου Πέτρας τῆς Ἀραβίας, τοῦ Κυρίλλου τοῦ Σκυθοπολίτου καὶ τοῦ Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ.

Ὡς πρὸς τὴν ἀξιοπιστίαν τοῦ πρώτου βίου, τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ὁ Θεόδωρος Πέτρας, ἔγυθται τὸ ὅτι οὗτος ὑπῆρξε μαθητῆς τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου, παρουσιάζει δὲ ὁ συγγραφεὺς αὐτὸν σύγχρονον τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου Α' (491—518). Περί δὲ τοῦ δευτέρου βίου, τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ὁ Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης, ὁ Βαρώνιος ἐκδέχεται ὅτι ὁ βίος οὗτος εἶναι μὲν γνήσιος ἀλλ' ὅτι ὁ συγγραφεὺς, ὅστις κατὰ τινὰς εἶναι ὁ Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης, ἐν τῇ πραγματικότητι εἶναι ἄγνωστος μοναχός². Τῷ 1890 ὁ Η. Usener ἐξέδωκε τοὺς βίους τοὺς ὁποῖους συνέγραψαν ὁ Θεόδωρος Πέτρας καὶ ὁ Κύριλλος Σκυθοπολίτης³, εἰς τοὺς ὁποῖους ὁ Κρουμβάχερ τῷ 1892 ἐπήνεγκε διορθώσεις καὶ προσθήκας⁴. Ἡ Ῥωσικὴ Παλαιστίνειος Ἐταιρεία ἐξέδωκε τοὺς βίους τούτους εἰς ὀκτῶ τεύχη μεταφρασθέντας εἰς τὴν Ῥωσικὴν ὑπὸ τοῦ Ἰβάν Πομιολόφσκη.

Ὁ Συμεῶν ὁ Μεταφραστὴς ἔγραψε τὸν βίον τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου⁵ ἔχων ὑπ' ὄψιν τοὺς βίους τοῦ Θεοδώρου Πέτρας. Ἐν τῷ βίῳ τοῦ Θεοδώρου Πέτρας καὶ τοῦ Μεταφραστοῦ λέγεται ὅτι ὁ Θεοδόσιος ἠξιώθη πολλῶν ἐπαίνων παρὰ τοῦ πάπα «Ἀγαπίου» (Ἀγαπητοῦ)⁶. Τοῦτο ὅμως δὲν

εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ μοναχικοῦ βίου «Ν. Σιών» I 1910 σ. 238 ἐξ.

1. Περί αὐτοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι μετέσχε τῆς συνόδου τῶν Ἱεροσολύμων τὸ 536 κατὰ τῶν μονοφυσιτῶν Σεβήρου, Πέτρου καὶ Ζοάρα. Le Quien, Oriens Christ. III σ. 726. Fabricius X 337—420 καὶ Allatius De libr. Eccl. graec. σ. 24.

2. Analles 491, 511, 518, 536.

3. Der heilige Theodosios, Schriften des Theodoros und Kyrillos, Leipzig 1890.

4. Περί τῶν ὑπὸ τοῦ Η. Usener ἐκδοθέντων βίων τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου ἰδὲ βιβλιογραφίαν ἐν Κρουμβάχερ Ἱστορία Βυζαντ. Λογοτεχνίας Α' σ. 373 καὶ Bibliotheca hagiogr. Graeca, ἐκδ. Βολλανδιστῶν σ. 130.

5. Ὁδὴ ἀρχῆ: «Ἠδιστον μὲν ἔαρ ἐν ὦραις, κάλλιςτος δὲ ἐν ἀστρασιν ἡλιος, ἀριστος δὲ καὶ ἐν βίοις ὁ τοῦ μεγάλου βίος Θεοδοσίου». Migne E. Π. 114 σ. 469—553.

6. Assemani Calend. VI σ. 25—30. Η. Usener ἐνθ' ἄν. σ. 69 Migne ἐνθ' ἄν. σ. 528.

Περί τοῦ βίου τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου βλέπε ὡσαύτως καὶ Acta Sanctorum, t. I, de janvier. Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου (Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν) ἐνθ' ἄνωτ. σ. 189 ἐξ. H. P. Delehaye, Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae, σ. 281, 282. Κλεόπα Κοικυλίδου, Ἡ Λαύρα Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, Ἱερουσαλήμ 1901. Un Saint pour chaque jour du mois (première série. Janvier), Bonne Presse, Paris, ἐκδ. 1932 σ. 81—88. Βλέπε καὶ ὅσα δημοσιεύονται ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Παλαιστίνῃ συλλογῇ Τόμ. 15, 1896 σ. 116. Ὁ συγγραφεὺς τούτων εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοὺς βίους τοῦ Usener γενομένην ἐκδοσιν, δὲν φαίνεται ὅμως ὅτι εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοὺς καὶ τὸν

ἦτο δυνατόν, διότι ὁ Ἀγαπητὸς ἐξελέγη Πάπας τῷ 535, ὁ δὲ ἁγ. Θεοδόσιος ἀπέθανε τῷ 529. Πραφανῶς ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ βίου ἀντὶ τοῦ Πάπα Φίλικος Δ' ἐσφαλμένως ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγαπητοῦ. Κανόνα εἰς τὸν ἁγ. Θεοδόσιον ἔγραψεν ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός¹.

Ὁ ἁγ. Θεοδόσιος ὁ Κοινοβιάρχης εἶναι μίαν τῶν ὑπερόχων φυσιογνωμιῶν τοῦ Παλαιστίνειου Μοναχισμοῦ. Ἐγεννήθη ἐν Μογαρισσῷ, παρὰ τὰ Κόμανα τῆς Καππαδοκίας, τῷ 424². Κατὰ τὸν Συμεῶν τὸν Μεταφραστὴν ὑπῆρξαν «γεννητόρες αὐτῷ καὶ τὸ σέβας εὐσεβεῖς καὶ τὸν τρόπον θεοφιλεῖς, ἀπ' αὐτῶν τε ἦδη τῶν ὀνομάτων τῷ ἀγαθῷ βίῳ καὶ τοῖς εὐγενεῖσι τρόποις ἀριστα συμφεγγόμενοι ἐκαλεῖτο γὰρ ὁ μὲν Προαιρέσιος, Εὐλογία δὲ ἡ γεννησαμένη». Σπουδάσας ἐπιμελῶς τὴν ἁγίαν Γραφήν κατέστη, κατὰ τὸν Μεταφραστὴν, «δεξιὸς πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν θείων Γραφῶν εἶπερ τις ἕτερος», γενόμενος εἰς μικρὰν ἡλικίαν ἀναγνώστης καὶ ψάλτης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Κομάνων³. Ἐγκαταλείψας τὴν πατρίδα του εἰς ἡλικίαν 27 ἐτῶν μετέβη εἰς Παλαιστίνην τῷ 451 πρὸς προσκύνῃσιν τῶν ἁγ. Τόπων. Διερχόμενος διὰ τῆς Συρίας ἠθέλησε νὰ γνωρίσῃ τὸν ἁγ. Συμεῶν τὸν Στυλίτην ἵνα συμβουλευθῇ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εἵδους τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ὄφειλε νὰ ἐκλέξῃ, καὶ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του⁴. Κατὰ τὸν βιογράφον του, ὁ Στυλίτης διέκρινε μεταξὺ τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ τὸν ἄγνωστον αὐτῷ εἰσέτι Θεοδόσιον «αὐτὸς ἀκούσας—κατὰ τὸν Μεταφραστὴν—ἄνωθεν ἐκείνου βοῶντος καὶ καλοῦντος αὐτὸν ἐξ ὀνόματος· εἶχε δὲ ἡ φωνὴ οὕτως: Καλῶς ἦλθες, ἀνθρώπε Θεοῦ, Θεοδόσιε». Καλέσας ὁ ἁγ. Συμεῶν ὁ Στυλίτης τὸν Θεοδόσιον ἐπὶ τοῦ στόλου του ἠσπάσθη καὶ ἠύλογησεν αὐτόν.

Ἀφικόμενος ὁ Θεοδόσιος εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ προσκυνήσας τοὺς ἁγίους Τόπους, ἀπέφασκε νὰ ἀσπασθῇ τὸν κοινοβιακὸν βίον, ταχθεὶς ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν τοῦ παρὰ τὸν πύργον τοῦ Δαυὶδ μονάζοντος συμπολίτου του ἐκ Καππαδοκίας μοναχοῦ Λογγίνου, ἀνήκοντος εἰς τὸ τάγμα τῶν «Σπουδαίων» μοναχῶν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἰδρύσας κατὰ θαυμαστόν, ὡς ἀναγράφουσιν οἱ βιογράφοι του, τρόπον τὴν Λαύραν αὐτοῦ, ἐν ᾗ ὑπεβάλλετο εἰς αὐστηρὰν ἀσκήσιν⁵, κατέστησεν

Κρουμβάχερ. Ὁμοίως Butler, Saints, janv. II καὶ Geillier, Aut. Sacr. IV 393, VI 204.

1. E. Γ. Παριτελάκη ἐν Μ.Ε.Ε. IB' σ. 502.

2. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἐνθ. ἄνωτ. σ. 189.

3. Εὐαγγέλιον τοῦ Ε'. αἰῶνος ἐπὶ περγαμνῆς, σωζόμενον ἐν Ασαδικεῖς, θεωρεῖται ἀντίγραφον τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου. Α. Π. Κεραμέως, Ἱεροσολυμητικὴ Βιβλιοθήκη Γ' σ. 276 ἐξ.

4. «Κατὰ δὲ τὴν Ἀντιόχου γενομένην μεγαλοῦπολιν καλὴν βουλὴν βουλευεται καὶ συνετὴν, ἀφικέσθαι καὶ πρὸς Συμεῶνιον τὸν πάνυ καὶ τῆς αὐτοῦ μετασχεῖν εὐχῆς τε καὶ εὐλογίας ὡσπερ ἐφόδιον ἀρετῆς». Usener σ. 9.

5. «Τροφὴ δὲ τοῦ σώματος ἦν αὐτῷ τέως μὲν ὅτε νέαν

αυτήν σπουδαίον πνευματικόν κέντρον τῆς ὅλης Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων. Ἐν τῇ Λαύρα του ὁ ἅγ. Θεοδόσιος ἱδρυσεν «παντοία τεχνῶν ἐργαστήρια», εἰς τὰ ὁποῖα οἱ μοναχοὶ συνεχῶς ἐργάζοντο, διότι, ὡς προσφυῶς παρετηρήθη, «ἐσθίριζε τὸν βίον τῶν μοναχῶν οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως πρὸς ἠθικὴν τελείωσιν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐργασίας, οἷον ἐπιγράψας ἐπὶ τῆς εἰσόδου τοῦ Κοινοβίου «μηδεὶς ράθυμος εἰσίστω»¹. Ἐν τῇ Λαύρα ὑπῆρχε καὶ εἰδικόν φροντιστήριον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐξεπαιδεύοντο οἱ μοναχοί, οἵτινες μετὰ ταῦτα ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ἡγούμενοι τῶν ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην μονῶν, ἐκ τούτων δὲ ἐξελέγοντο καὶ οἱ ἐπίσκοποι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων. Διδάσκων συνεχῶς περὶ τῆς ἀγάπης ἐμερίμνα ἐμπράκτως καὶ ὑπὲρ τῆς βοηθείας τοῦ πλησίον ἱδρύσας ἐν τῇ Λαύρα αὐτοῦ νοσοκομεῖον, πτωχοκομεῖον, γηροκομεῖον καὶ φρενοκομεῖον ἀκόμη, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπηρετοῦν οἱ μοναχοί, κατὰ ἑκατοντάδας δὲ προσήρχοντο οἱ ἐνδεεῖς καὶ οἱ πάσχοντες παντοιοτρόπως βοηθούμενοι ὑπ' αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως τὰ εὐαγγελιαῦτα ἱδρύματα προσέδιδον εἰς τὴν Λαύραν «τὸν χαρακτήρα ἱερᾶς πόλεως, ἐν ἣ ἀνθρωποὶ οὐρανοπολιταὶ ἅγιον καὶ ἀληθῆ ζῆζον βίον, οὐ μόνον περὶ ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ πλησίον μεριμνῶντες, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνιζόμενοι»². Ὑπὲρ τοὺς 700 ἀνήλθον οἱ μοναχοὶ τῆς περιπέστου ἐκείνης Λαύρας, ἀσκούμενοι πρὸς ἠθικὴν τελειοποίησιν ἑαυτῶν ὑπὸ τοῦ Κοινοβιάρχου, οἵτινες προσήρχοντο οὐ μόνον ἐξ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων Ἐθνοτήτων. Ἐντεῦθεν παρέστη ἀνάγκη ἵνα ἱδρυθῶσιν ἐν αὐτῇ τέσσαρες ναοί, εἰς διὰ τοὺς Ἑλληνας καὶ τρεῖς διὰ τοὺς μοναχοὺς τῶν ἄλλων Ἐθνοτήτων³. Εἰς τοὺς ναοὺς τούτους οἱ μοναχοὶ ἔψαλλον ἑπτάκις τῆς ἡμέρας κατὰ ἔθνη· τῆτα τὰς I. αὐτῶν ἀκολουθίας πλὴν τῆς θ. λειτουργίας, τὴν ὁποῖαν παρηκολούθουν πάντες τελουμένην Ἑλληνιστὶ ἐν τῷ Καθολικῷ τῆς Λαύρας καὶ καθ' ἣν ἀπὸ κοινοῦ ἐκοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν τούτων χειραγωγούμενον ὑπὸ τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου, κατηρτίζετο διὰ τῆς πραότητος καὶ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ παραδείγματος μᾶλλον ἢ δι' αὐστηρῶν μέσων. Ἀδιάλειπτος προσευχὴ, ἐργασία συνεχῆς καὶ ἀνώτερος ἠθικὸς βίος ὑπῆρξαν τὰ γνω-

ἔτι καὶ ἀκμάζουσαν ἤγε τὴν ἡλικίαν, βρεκτὸν ὄσπριον ἢ φοίνικες ἢ ξυλοκέρατα καὶ τῶν ἀγρίων βοτανῶν αἱ ἐδώδιμοι· εἰ δὲ ποῦ ἐν σπάνει τούτων ποτὲ ἐγίνετο διὰ τὴν πολλὴν τοῦ τόπου ἐρημίαν, τὰ τῶν φοινίκων ὄστα βρέχων ἤσθιεν καὶ οὕτως τὴν τῆς ἐνδείας παρεμυθεῖτο ἀνάγκην, παντελῶς ἄφρου ἐπὶ τριάκοντα μὴ γευσάμενος ἔτη». Usener σ. 20.

1. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 192.

2. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 93.

3. Καθ' ἃ διηγείται ὁ βιογράφος Θεόδωρος Πέτρας, ὁ ἅγιος Θεοδόσιος ἱδρυσεν 4 ναοὺς, τρεῖς μὲν διὰ τὰ ἐν τῇ Λαύρα ἀντιπροσωπεύμενα Ἑθνη, τοὺς Ἑλληνας Βησσαῖους καὶ Ἀρμενίους, ἕνα δὲ διὰ τοὺς φρενοπαθεῖς. βλ. Usener ἐν ἀν. σ. 45.

ρίσματα τῶν μοναχῶν τῆς Λαύρας. Ὡς ἐκ τούτου ἡ μοναστικὴ αὕτη πολιτεία ἐγένετο μετὰ ταῦτα τὸ θέατρον μεγάλων θαυμάτων ψυχικῶν καὶ σωματικῶν, ἅτινα ἀναφέρονται ὑπὸ τῶν βιογράφων τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδρός. Μετὰ τοῦ ἁγ. Σάββα ὁ ἅγ. Θεοδόσιος ἦτο συνδεδεμένος διὰ στενῆς φιλίας ἀπὸ κοινοῦ^δ ἡγωνίζοντο ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀμείβων ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Σαλλούστιος (486—494) τοὺς δύο τούτους μεγάλους ἀσκητὰς ἀνέθεσεν αὐτοῖς τὴν ἐποπτείαν πασῶν τῶν μονῶν τῆς Παλαιστίνης. Κατὰ Κύριλλον τὸν Σκυθοπολίτην «ὁ μὲν ἄββας Θεοδόσιος ἀρχηγὸς γέγονε καὶ Ἀρχιμανδρίτης παντὸς τοῦ κοινοβιακοῦ κανόνος... ὁ δὲ πατὴρ ἡμῶν Σάββας ἄρχων κατεστάθη καὶ νομοθέτης παντὸς τοῦ ἀναχωρητικοῦ βίου καὶ πάντων τῶν ἐν ταῖς κέλλαις ζῆν προαιρουμένων». Κατ' ἐξοχὴν ἐπομένως ὀργανωτῆς τοῦ ἐν Παλαιστίνην κοινοβιακοῦ βίου ἀναδεικνύεται ὁ Θεοδόσιος, δι' ὃ καὶ δικαίως ὠνομάσθη Κοινοβιάρχης.

Σφοδρὸς πολέμιος τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ ὑπερμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας, ἦλθεν εἰς ρῆξιν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου Α', ὅστις προηγουμένως προσεπάθησε ἀνεπιτυχῶς νὰ κερδίσῃ αὐτὸν διὰ χρημάτων. Ἐν τῷ βίῳ τοῦ περιλαμβάνεται ἐπιστολὴ τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου «ἀρχιμανδρίτου καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἐρήμου ἡγουμένων» θαρραλέως διαμαρτυρομένων διὰ τὴν προστασίαν τῶν αἰρετικῶν ὁπαδῶν τοῦ Εὐτυχοῦς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ στερρῶς ὑποστηρίζοντος τὴν πίστιν τῆς συνόδου τῆς Χαλκηδόνος. Ἀναφέρεται ὡσαύτως καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀναστασίου δικαιολογουμένου διὰ τὰ μονοφυσικά αὐτοῦ φρονήματα¹. Ἐξορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Λαύραν αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀναστασίου τῷ 518.

Τῇ 11 Ἰανουαρίου 529 εἰς ἡλικίαν 105 ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ ἅγ. Θεοδόσιος. Τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς μακαρίας αὐτοῦ τελευτῆς ἀντιληφθεὶς τὸ τέλος τοῦ ἐκάλεσε παρ' αὐτῷ τοὺς μοναχοὺς καὶ προεῖπεν εἰς αὐτοὺς ὅσα ἐμελλον νὰ λάβωσι χώραν δι' αὐτοὺς καὶ τὴν Λαύραν. Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Πέτρος (524-552) συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν Ἐπισκόπων καὶ πλήθους μοναχῶν καὶ λαϊκῶν ἐκήδευσεν μετὰ τινος ἡμέρας τὸν ἅγιον Κοινοβιάρχην, διότι τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἠσπάζετο ἐπὶ ἡμέρας τὸ I. λείψανον, πολλοὶ δὲ τῶν ἀσθενῶν ἐθεραπεύοντο². Ὁ μαθητῆς τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου Θεόδωρος Πέτρας ἐν τῷ ἐκτενεῖ βίῳ τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδρός καταλήγει

1. Τὰς ἀξιολόγους ταύτας ἐπιστολάς βλ. παρὰ Usener ἐνθ. ἀν. σ. 56 ἐξ καὶ 60 ἐξ.

2. «Ἦν δὲ ἰδεῖν τὸ πλῆθος τῶν συρρέοντων μοναχῶν ὁμοῦ καὶ μαγᾶδων, τῶν μὲν προσπαῦσαι τῷ σώματι καὶ εὐλογίας τυχεῖν ἐπιειγομένων, τῶν δὲ καὶ τὴν περικειμένην αὐτῷ ἐσθῆτα διαρρηξάντων, τῶν δὲ καὶ τρίχας τῆς ἱερᾶς ἐκείνου γενειάδος ἐκτειλάντων, ἐκάστου σπουδάζοντος ἔχειν τι τῶν αὐτοῦ, μνήμης τε ἐμπόρευμα καὶ ἀσφαλείας ὀχύρωμα», H. Usener ἐνθ. ἀν. σ. 97.

διά τῶν ἐξῆς: «Πῶς στεναγμοῦ χωρὶς ἀναπολήσωμεν τὴν πάντων ἡμῶν παραμυθίαν καὶ προκοπὴν; ζητοῦσιν οἱ πτωχοὶ τὸν φιλόπτωχον, οἱ ξένοι τὸν ἰσάρον ξενοδόχον, ὁ φεύγων τὴν καταφυγὴν καὶ τὸν ἐν προστασίαις σπουδαῖον οἱ προστασίας δεόμενοι, οἱ τῆς ἐρήμου τὸν πρῶτον τῆς ἐρήμου καὶ ὀδηγὸν τῆς πρὸς Θεὸν ἀναβάσεως· αἱ χήραι τὸν κηδεμόνα, αἱ παρθένοι τὸν προνοητὴν καὶ φύλακα, οἱ νέοι τὸν χαλινὸν τῆς νεότητος, ἡμεῖς δὲ τὸν ἡμῶν αὐτῶν πατέρα, δι' οὗ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν πρὸς τὸν Θεόν...»

Πρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ. ΡΑΜΦΟΣ π. θ.

1. H. Usener ἐνθ. ἀν. σ. 98.

Τὸ σέπτον λειψανον τοῦ ἁγ. Θεοδοσίου ἠσπάσθη ἐν τῇ Λαύρᾳ αὐτοῦ ῥώσως προσκυνητῆς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, ὁ ἠγούμενος Δανιήλ.

Ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησίαι Ἀνατολικῆ καὶ Δυτικῆ ἐορτάζουν τὴν μνήμην αὐτοῦ τὴν 11 Ἰανουαρίου.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

*Αριθ. { Πρωτ. 3257 Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18 Ν)βρίου 1947
Διεκπ. 1341

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 508

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, λαβοῦσα γνῶσιν, ὅτι ἔτι καὶ κάτοικοι ἐνοριῶν τιῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων δὲν καταβάλλουσι τὴν ὑπὸ τοῦ Νόμου καθωρισμένην ἐνοριακὴν εἰσφορὰν προβάλλοντας τὴν πρόχειρον δικαιολογίαν, ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Χιλιαστῶν ἢ Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβᾶ, ἔγω, ὅπως παρακαλέσῃ τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς, ἵνα γνωστοποιήσωσιν εἰς τοὺς ἐν λόγῳ αἵρετικούς, ὅτι ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ὑποβολὴν ὑπευθύνου δηλώσεως εἰς τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα, δι' ἧς νὰ δηλοῦται, ὅτι οὗτοι δὲν ἀνήκουσι πλέον εἰς τὰς τάξεις τῶν πιστῶν τῆς Ἀγιωτάτης Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν ὡς εἴρηται δηλώσεων, δεόν αὐταὶ νὰ ἐξελεγχθῶσιν ὡς πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ περιεχομένου των, ἅμα δὲ διὰ τῶν οἰκείων ἐφημερίων ἀνακοινωθῶσιν ἐπ' Ἐκκλησίας αἱ κανονικαὶ συνέπειαι ἐπὶ τῶν ἀρνούμενων διὰ τῶν δηλώσεων τούτων τὴν πίστιν των πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Πρὸς τοὺς αἱ ὡς εἴρηται ὑπεύθυνοι δηλώσεις μετὰ τῶν σχετικῶν καταστάσεων τῶν ἐνοριῶν δεόν νὰ κατατίθηνται εἰς τὰ Δημόσια Ταμεία.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Δαμασκηνὸς Πρόεδρος
- † Ὁ Ἰωννῖνων Σπυρίδων
- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος
- † Ὁ Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος Δωρόθεος
- † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου καὶ Κέας Φιλάρετος
- † Ὁ Πατρῶν Θεόκλητος
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνθίμος
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἰωαννῆμ
- † Ὁ Παραμυθίας Φιλιατῶν καὶ Ἐφημερίου Δωρόθεος
- † Ὁ Γρεβενῶν Θεόκλητος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Κοτζιάς

*Αριθ. { Πρωτ. 3216 Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Δ)βρίου 1947
Διεκ. 1399

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 509

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἡ ἐν Ἀθήναις ἐδρεύουσα Ὁρθόδοξος Ἐνωσις τῆς Χριστιανικῆς Κινήσεως, γνωρίζουσα ἡμῖν τὸ θεοφιλὲς αὐτῆς ἔργον πρὸς τοὺς ὑπὸ τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν τῆς λέπρας διάγοντας ἀδελφοὺς ἡμῶν, ἐξητήσατο τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν οικονομικὴν Αὐτῆς ἀρωγὴν πρὸς ἐπέκτασιν καὶ ολοκλήρωσιν τῆς δράσεως ταύτης, ἵνα καταστήσῃ ὅσον ἔνεστι ἀνώδυνον τὴν ζωὴν τῶν ὡς εἴρηται ἀσθενῶν.

Πράγματι δὲν διαλανθάνει οὐδενὸς τὴν προσοχὴν ἢ σημασίαν ἣν κέκτηται ἀπὸ τε χριστιανικῆς καὶ κοινωνικῆς πλευρᾶς ἢ δράσεως τῆς ἐν λόγῳ Ἐνώσεως. Καὶ μόνον νὰ ἀναλογισθῆ τις τὸ μέγεθος τῆς ψυχικῆς ὀδύνης τῆς προερχομένης ἐκ τῆς ἀσθενείας ταύτης καὶ ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπομονώσεως τοῦ κατατρυχομένου ἐκ τῆς ἐπαράτου ταύτης νόσου, εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ περιβάλῃ μετ' ἰδιαιτέρας στοργῆς τὸ ἔργον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐνώσεως τῶν Χριστιανικῶν Κινήσεων. Ἐξ ἄλλου δὲν διαφεύγει οὐδενὸς τὴν προσοχὴν ἢ ἰδιαίτουσα ἀγάπῃ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς λεπρούς, τοὺς ὁποίους ἐθεράπευσεν αἰσθανόμενος βαθύτατα τὸ φορικῶδες καὶ ἀνίατον τῆς ἀσθενείας ταύτης.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτιμήσασα ἰδιαιτέρως τὸ ἔργον τοῦτο καὶ ἐπιθυμοῦσα, ὅπως ἐνισχύσῃ αὐτὸ καὶ οικονομικῶς ἵνα οὕτω παρασχεθῆ ἀνακούφισις τις εἰς τοὺς πάσχοντες ἀδελφοὺς ἡμῶν, ὥρισε τὴν περιφορὰν δίσκου ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας τὴν ΙΒ' Κυριακὴν τοῦ Λουκά, καθ' ἣν ἀναγιγνώσκεται ἡ περιποίησις τοῦ Εὐαγγελίου ἢ ἀναφερομένη εἰς τὴν θεραπείαν τῶν δέκα λεπρῶν, τὸ συλλεγόμενον δὲ ἐκ τοῦ ἐγράνου τούτου ποσὸν νὰ ἀποστέλληται κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων εἰς τὴν ὡς εἴρηται Ἐνωσιν, ὁδὸς Σουλίου 3 Ἀθήνας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Δαμασκηνὸς, Πρόεδρος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Γεννάδιος
- † Ὁ Ἰωννῖνων Σπυρίδων
- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Σπάρτης Διονύσιος
- † Ὁ Λαρίσης Δωρόθεος
- † Ὁ Σύρου κλπ. Φιλάρετος
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνθίμος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Γερμανὸς
- † Ὁ Παραμυθίας κλπ. Δωρόθεος
- † Ὁ Γρεβενῶν Θεόκλητος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Κοτζιάς

Καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν, δταν μεγάλα δόναται ὁ οἰκέτης, μᾶλλον θαυμάζεται ὁ δεσπότης. Εἰ γὰρ οἰκέτης τοσαῦτα δόναται, πόσω μᾶλλον ὁ κρατῶν οὗτο;

Οὐδὲν οὕτω πράγμα παραινέειν οἶδεν, ὡς τὸ μὴ πάντα ἀθρόον αἰτεῖν.

(Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ειρηνικόν.

Ἐπὶ τῇ ἐνάργει τοῦ νέου ἔτους 1948 ἡ «Ἐκκλησία» εὐχεται εἰς τοὺς ἀναγνώστας της ὡς καὶ εἰς δόκλῃρον τὸ εὐσεβές πληρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐλλάδος πᾶσαν ἀπὸ Κυρίου εὐλογίαν καὶ εἰρήνην.

Εἶθε κατὰ τὸ ἀνατέλλον ἐν μέσῳ θολῆς καὶ τεταραγμένης ἀτμοσφαιρας ἔτος τοῦτο νὰ τονωθοῦν ταχέως αἱ ἐλπίδες τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, εἶθε νὰ κατασιγάσουν κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ τὰ ἀναταράσσοντα σήμερον τὴν ψυχὴν τῆς ἀνθρωπότητος πάθη καὶ νὰ επικρατήσῃ ἐν τῷ πνεύματι αὐτῆς ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ, διότι οὕτω καὶ μόνον θὰ κατανικηθῇ ἀσφαλῶς ἡ ἀπειλοῦσα νὰ ἐπιωρεύσῃ καὶ νέας συμφορὰς δύναιμι τοῦ κακοῦ καί, ὡς ἀντανάκλασις τῆς ψυχικῆς ταύτης εἰρήνης, θὰ επικρατήσῃ ἀσφαλῶς εἰρήνη καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ θὰ ἀποβῇ τὸ ἔτος τοῦτο ὄντως εἰρηνικὸν καὶ σωτήριον.

Ἡ βλασφημία.

Ἡ ἀναγγελία τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ψευδοκυβερνήσεως τῆς ἀνταρσίας συνεδριάσθη μὲ σειρὰν ἐγκληματικῶν ἐπιθέσεων ἐναντίον ἀστικῶν καὶ λοιπῶν κέντρων ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, διότι, ὡς ἀνεγράφη, ἤλπισαν οἱ ἐπιτεθέντες διὰ τὴν εὐρισκὸν τοὺς διπλωματίας τῶν κέντρων αὐτῶν ἀπασχολημένους μὲ τὰ θερησκευτικὰ τῶν καθήκοντα. Αἱ κατὰ τὴν ἰεράν ταύτην διὰ τὴν πεπολιτισμένην ἀνθρωπότητα ἡμέραν ἐπιθέσεις αὐταὶ προσεκάλεσαν, ὡς ἦτο φυσικόν, τὴν παγκόσμιον ἀγανάκτησιν καὶ ἐθεωρήθησαν ὡς βλασφημίαι ὅμοιαι μὲ ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας μᾶς εἶχον συνηθίσει καὶ οἱ ἐκλιπόντες ψευδοκαίσαρες τῆς Ρώμης καὶ τοῦ Βερολίνου. Διὰ τοὺς γνωρίζοντας ὅμως καλῶς τὴν ἰδιολογίαν τῶν ὑποκνητῶν τῶν ἐγκληματικῶν αὐτῶν πράξεων καὶ ἡ βλασφημία αὕτη ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη κατὰ τῶν πνευματικῶν τῆς ἀνθρωπότητος βάσεων δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς τι ἐκπληκτικόν, διότι ἀκριβῶς αὐτὰς τὰς βάσεις, ὡς ἀντιτιθεμένας πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐπιδιωκομένους σκοποὺς, ἐπιδιδόνον οὗτοι νὰ καταρρίψουν. Πῶς εἶναι κατὰ συνέπειαν δυνατὸν νὰ σέβωνται τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης, οἱ καλλιεργοῦντες τὸ μῖσος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ κηρύσσοντες διὰ αἱ τυφλὰ δυνάμεις τῆς ὕλης καὶ μόνον διέπουν τὰ τοῦ κόσμου; Ἡ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ δέχονται τὸ διδάσκον τὴν μεγίστην ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος χριστιανικὸν κήρυγμα ἐκείνοι; οἱ ὅποιοι ἔχουν χαρακτηρίσει τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν ὡς τὸ εὐτελέστερον πρᾶγμα καὶ καθιερώσει τὴν βίαν ὡς τὸ μόνον μέσον ἐπικρατήσεως; Ἀλλὰ λησμονοῦν οἱ σύγχρονοι οὗτοι παραβάται, διὰ αἱ ὑπ' αὐτῶν καταπατούμεναι ἀρχαὶ εἶναι οἱ αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι ἡθικοὶ νόμοι, οἱ τεθέντες ὑπὸ τοῦ δημιουργήσαντος τὸν κόσμον καὶ τοὺς ἀνθρώπους Θεοῦ, ἵνα οὐδμιζόν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ζωὴν των, τοὺς ὁποίους—ὡς ἡ πρόσφατος ἀκόμη ἱστορία ἀπέδειξε—δὲν δύναται τις ἀτιμωρητὶ νὰ τοὺς καταπατῇ.

Ἐκκλησία Κύπρου.

Διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυπριαίας Κυρίου Μακαρίου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου τὴν

24ην παραλθόντος μηνὸς συνετελέσθη ἡ πρόπουσα λύσις τοῦ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καταπονήσαντος τὴν Κύπρον ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος.

Ὁ ἐκλεγείς διὰ τῆς ψήφου κλήρου καὶ λαοῦ νέος Ἀρχιεπίσκοπος, ἀγωνιζόμενος ἐπὶ σειρὰν δεκαετηρίδων ἐρωμένως ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἐπάλλεων καὶ γνωρίζων ὅσον ὀλίγοι τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου ἀλλὰ καὶ τὸν Κυπριακὸν λαὸν ζητήματα, θὰ ἀναδειχθῇ ἀσφαλῶς μὲ τὴν θείαν συμπαράστασιν ὁ ἐνδεδειγμένος ποιμὴν καὶ ἐθνάρχης, ὅστις μετὰ φρονήσεως καὶ σθένους θὰ κατευθύνῃ κατὰ τὰς δυσχερεῖς αὐτῆς ἡμέρας τὸ Ὁρθόδοξον τῆς μεγάλης νήσου ἑλληνικὸν ποιμνιον πρὸς τὴν αἰσίαν αὐτῶν ἐπίλυσιν.

«Ἐπὶ τὴν πέτραν».

Κατὰ τὰς ἐξ Ἀμερικῆς πληροφορίας, οὐσώμοις ὁ ἀμερικανικὸς λαὸς ἐώρτασε μετ' εὐλαβείας καὶ ἀθρόας προσσελεύσεως εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς τὴν ἑορτὴν τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου. Ὁ Πρόεδρος Τρούμαν, ὁμιλήσας κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ δένδρου τῶν Χριστουγέννων εἰς τὸν Λευκὸν Οἶκον, ὡμολόγησεν διὰ τοὺς Ἀμερικανοὺς ἔχον θέσει ὡς κανόνα τοῦ βίου των τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου περὶ πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἐλέους καὶ ἐτόνισε τὴν ὑποχρέωσιν τῆς μεγάλης χώρας του ὅπως ἐλθῇ ἀρωγὸς πρὸς τοὺς πάσχοντας ὅλον τοῦ κόσμου. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦν τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου ἀσκει ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς ζωῆς καὶ σκέψεως. Εἶναι δὲ πολὺ παρήγορον, διότι κατενοήθη ὑπὸ τῆς μεγάλης αὐτῆς Δημοκρατίας διὰ τὴν εἶναι πᾶσα κοινωνικὴ δομὴ ἀσάλευτος δέον ἀπαραιτήτως νὰ στηρίζεται ἐπὶ σταθερῶν θεμελίων, νὰ οἰκοδομητῆται «ἐπὶ τὴν πέτραν», ὅποτε «οὐδὲν ἰσχύει σαλεῦσαι αὐτήν».

Τὰ κέντρα διασκεδάσεως.

Πολλὰ συζητήσεως ἐγένοντο τελευταίως περὶ τῶν λειτουργούντων εἰς τὰς πόλεις κέντρων διασκεδάσεως, εἰς τὰ ὁποῖα πολλοὶ δυστυχῶς καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν μέσῳ τῆς ἐπικρατούσης δυστυχίας κατασπαταλοῦν ἐν ἀσωτίᾳ μεγάλα ποσά, διὰ τῶν ὁποίων τόσους πάσχοντας ἀδελφούς των θὰ ἠδύναντο νὰ ἀνακουφίσουν. Ἐδκτεόν θὰ ἦτο εἰν ἀντελαμβάνοντο οἱ παρεκτροπόμενοι οὗτοι, ἔστω καὶ ἀργά, τὰς πρὸς τὸν πλησίον ὑποχρεώσεις των. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἐξακολουθοῦν ἀσυγγίγηται νὰ ὑπερετοῦν τὸν ὀγκωθέντα ἀτομισμὸν των, τὸ κράτος ἔχει ἰεράν ὑποχρέωσιν νὰ θέσῃ καθ' ὁσονδήποτε τρόπον τέρμα εἰς τὰς σκανδαλώδεις αὐτὰς ἐκδηλώσεις καὶ νὰ ὑπομνήσῃ εἰς τοὺς ἐπιλήσμονας τούτους τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἐναντι τοῦ συνόλου, τὸ ὁποῖον δικαίως ἀγανακτεῖ ἐκ τῆς παρώσεώς των ταύτης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου Θερησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας ἀπεστάλη ἡ κατωτέρω ἐπεξηγηματικὴ διὰ τὴν μισθολογικὴν ἀνακατάταξιν τῶν Ἐφημερίων ἐγκύκλιος.

Ἀριθ. πρωτ. 110021 Ἐν Ἀθήναις τῇ 17/12/1947

Πρὸς τὰ Μητροπολιτικὰ Συμβούλια τῶν Ἱ. Μητροπόλεων τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Ἱ. Ἐπισκοπῶν Κρήτης.

Ἀπαντώντας εἰς ἐπιβληθέντα ἡμῖν ἐρωτήματα κατόπιν τῶν

και βαθύτεραν επίδρασιν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν ἐργατικῶν τάξεων.

—Κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 26901 τῆς 27-11-947 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισημοῦ Προνοίας, δι' ἧς παρείχεται εἰς τὸ Γενικὸν Φιλοπτώχων Ταμεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἡ ἀδεία διενεργείας Ἐράνου «τῆς ἡμέρας τῶν πτωχῶν», ὑπὸ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων κατ' οἶκον ἀπὸ 14-20 Δεκεμβρίου, αἱ κυρίαί τῶν ὑπερεκατονπεντήκοντα Ἐνοριῶν Φιλοπτώχων μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς αἰδ. Ἐφημερίους ἀνέπτυξαν ἐξαιρετικὴν δραστηριότητα καὶ συνεκέντρωσαν σημαντικὰ ποσὰ, ἀτινα διενεμήθησαν εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐκάστης ἐνορίας τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων. Εἰς τινὰς μάλιστα ἐνορίας, διενεμήθησαν εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τροφίμα, κρέας καὶ ἄλλα χριστουγεννιάτικα δῶρα.

—Κατόπιν εἰδικῆς ἐντολῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἱκανὸς ἀριθμὸς πεπειραμένων ἐξομολόγων καὶ ἱεροκηρῶν μετέβη εἰς τὰς φυλακὰς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς καθὼς καὶ εἰς τὰ νοσηλευτικὰ ἰδρύματα καὶ ἐξομολόγησαν τοὺς ἐν αὐτοῖς ἐγκαταβιούοντας. Παρατηρήθη ἀθρόα προσέλευσις εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως καὶ πρόθυμος ἀκρόασις τοῦ θ. κηρύγματος.

—Μαθήτριά τῶν Ἀνωτέρων Κατηχητικῶν Σχολείων, κατόπιν προσυνηνοήσεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκεφθῶσι τοὺς ἐν τῷ νοσοκομείῳ Ρίμινι νοσηλευμένους τραυματίας, ἀλλ' ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἀνεβλήθη διὰ λόγους τεχνικοὺς διὰ τὴν 2αν Ἰανουαρίου τοῦ νέου ἔτους. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αἱ μαθήτριά θὰ προσφέρωσι δῶρα εἰς τοὺς τραυματίας, ἀγορασθέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ θὰ ψάλλωσιν ἐπίκαιρα Ἐθνικο-θρησκευτικὰ ἄσματα.

—Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τεσσαρακονθήμερου νηστείας τῶν Χριστουγέννων παρατηρήθη ἀθρόα προσέλευσις νέων καὶ νεανίδων εἰς τὴν Ἱερὰν Ἐξομολόγησιν, ἅπαντες δὲ σχεδὸν οἱ μαθηταὶ τῶν Ἀνωτέρων καὶ Μέσων Κατηχ. Σχολείων ἀρέων καὶ θηλέων προσήλθον καὶ ἐξομολογήθησαν ὑπὸ καταλλήλων πνευματικῶν. Ὅσαύτως παρατηρήθη ἀθρόα προσέλευσις πιστῶν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς.

—Τὴν δορτὴν τῶν Χριστουγέννων ἐτέλεσθη, μετὰ καταλλήλου κηρύγματος, ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγ. Κωνσταντοῦ Πειραιῶς ἰδιαιτέρα λειτουργία χάριν τῶν ἐργαζομένων παιδιῶν, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησαν ὑπὲρ τὰ 300 ἐργαζόμενα παιδιά τοῦ Πειραιῶς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΛΑΕΩΣ

Κατὰ δημοσιογραφικὰς πληροφορίες, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριος Μάξιμος ἐξαπέλευσεν ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξους συνιστῶν χριστιανικὴν ἀλληλεγγύην, εἰρήνην καὶ ἀγάπην μεταξὺ αὐτῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἄκρως συγκεχυμένη τροπὴν ἔλαβον ἐπ' ἐσχάτων τὰ τῆς ἐν Ἀμερικῇ ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸ τοῦ 1939 ἠφίσταντο ἐν Ἀμερικῇ οἱ ἀκόλουθοι «κλάδοι» τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας, δυνάμενοι νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀσχετοὶ πρὸς ἀλλήλας αὐτοτελεῖς Ἐκκλησιαί:

- 1) Ἡ ἀναγνωρίζουσα τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας ὑπὸ τῶν ἐδρεύοντα ἐν Μπρούκλιν Νέας Ὑόρκης Μητροπολίτην Βενιαμίν, ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν δύο Ἐπισκόπους (Σικάγου καὶ Ἁγ. Φραγκίσκου) καὶ 15 κοινότητες ὑπὸ οἰκονομικὰς συνθήκας λίαν δυσχεροῦς. 2) Ἡ ὑπὸ τὸν ἐδρεύοντα ἐν Νέῳ Ὑόρκῃ καὶ Ἁγ. Φραγκίσκῳ Μητροπολίτην Θεόφιλον αὐτόνομος καὶ ἀπεσχισμένη ἀπὸ τῆς Μόσχας, περιλαμβανούσα δὲ 11 Ἐπισκόπους, 30 περίπου κοινότητες μετ' ἰσαριθμῶν ἱερῶν καὶ ἀριθμοῦσα πλήρωμα περὶ τὰς 500.000. 3) Ἡ ὑπαγομένη ὑπὸ τὴν ρωσικὴν Ἐκκλησίαν τῆς ρωσικῆς διασπορᾶς (τῶς μὲν τοῦ Κάρλοβιτς, ἤδη δὲ τοῦ Μονάχου), ἔχουσα ἀρχηγὸν τὸν κληρῦμένον κατὰ τοῦ σοβιετικοῦ καθεστώτος ἐν Νέῳ Ὑόρκῃ Ἀρχιεπίσκοπον Βιτάλιον, ἀριθμοῦσα περὶ τὰς 10 κοινότητες μετ' ἰσαριθμῶν ἱερῶν καὶ περιλαμβανούσα τὸ πλεῖστον τῶν ἐν Ἀμερικῇ λευκωρώσων. 4) Ἡ ὑπὸ τὴν λεγομένην «Ζῶσαν» ἢ «Συνο-

δικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας», ἥτις, ὡς γνωστὸν εἶχεν ἐξ ἀρχῆς ἀναγνωρίσει τὸ μολοτιεβικὸν καθεστῶς, ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς μὲν τὸν ἐγγαμὸν Ἐπίσκοπον Ἰωάννην Κεδρόβσκη, ὑπὸ δὲ τὴν κατοχὴν τῆς τῶν ἐν Νέῳ Ὑόρκῃ ρωσικῶν καθεδρικῶν ναῶν, ἀριθμοῦσα δὲ περὶ τὰς 4-5 κοινότητας καὶ ἰσαριθμῶς ἱερεῖς. 5) Τέλος, ἡ ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀδὰμ Φιλιππόβσκη Καρπαθορωσικὴ Ἐκκλησία, περιλαμβανούσα ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς 20-25 κοινότητας καὶ ἱερεῖς.

Καὶ ὁ μὲν ὑπ' ἀρθ. 1 Μητροπολίτης Βενιαμίν, ἀνακηρυχθεὶς ὡς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Ἐξαρχος τοῦ Πατριαρχοῦ Μόσχας ἐν Ἀμερικῇ, ἐδέχθη ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ τῶν ὑπ' ἀρθ. 5 Ἀρχιεπίσκοπον Ἀδὰμ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν κοινοτήτων καὶ τοῦ κλήρου, πρὸ διετίας (δὲ ἐπέτυχε καὶ τὴν ὑποταγὴν τῆς ὑπὸ τὸν Κεδρόβσκη (ἀρθ. 4) Ἐκκλησίας, ἧς καὶ κατέλαβε τὸν καθεδρικὸν ναόν. Ἐπίσης ἀπέσπασεν ἐπ' ἐσχάτων καὶ τὸν ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν Θεόφιλον (ἀρθ. 2) Ἐπισκόπων Μανάριον, μετέθεσε δ' ἐκ Νέας Ὑόρκης εἰς Μπουένος-Ἄιρες τὸν ἔτερον τῶν ἰδικῶν τοῦ Ἐπισκόπων (τὸν Σικάγου). Εἶνε ὅμως ἀξιοσημείωτον, ὅτι, παρὰ τὰς προσθήκας ταύτας, οὔτε ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησίας ἐβελιώθη, οὔτε καὶ ἡ κοινοτικὴ τὸν δύναμις ἠξήθη. Ὁ δὲ ὑπ' ἀρθ. 3 Βιτάλιος μετὰ πάσης τῆς περὶ αὐτὸν μερίδος ἠνώθη μετὰ τοῦ Θεοφίλου (ἀρθ. 2), ὅταν οὗτος μετὰ πάντων τῶν Ἐπισκόπων καὶ κοινοτήτων τοῦ τῷ 1939 εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Διασπορᾶς.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ἐν Ἀμερικῇ ὅτε πρὸ διετίας ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ἀλέξιος ἐπέμφεν εἰς τὰς Ἦνομένους Πολιτείας τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλέξιον ὅπως ἐπιτύχη τὴν ἑνωσὴν πασῶν τῶν ἐκεῖ δυσταμένων μεριδῶν εἰς ἑνίαν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας. Τῆς ἀποστολῆς ὅμως ταύτης ἀποτυχέσης τοῦ σκοποῦ, ὁ Ἀλέξιος κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνεκλήθη εἰς Μόσχαν, ἐνθ' ὃ εἶχεν ἀφιχθῆ εἰς Ἀμερικὴν ἐπισήμως καὶ δι' ἀεροπλάνου, ἠναγκασθῆ νὰ ἀνακάμψῃ εἰς Ρωσίαν κατὰ τὸν μᾶλλον ἀθρόοβον τρόπον, δι' ἐμπροχίου ἀεροπλοίου.

Μετὰ ἐν ἔτος (Νοέμβριος τοῦ 1946) τὰ ἐν Ἀμερικῇ νέας ὑπέστησαν ἀλλοιώσεις. Συνεπεῖα ἰσχυρῶν παρασημαστικῶν πιέσεων ὁ Μητροπολίτης Θεόφιλος (ἀρθ. 2), συνέκολεσεν ἐν Cleveland (Ohio) Γενικὴν Κληρικολαϊκὴν Συνέλευσιν, ἥτις, μετὰ μακρὰς συζητήσεις, ἀπεφάσισε τὴν ὑπαγογὴν αὐτῆς ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως—ὡς ἔχομεν ἤδη ἀναγράψει—τῆς πλήρους ἐσωτερικῆς αὐτονομίας. Ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος, ἀποδεχθεὶς τὴν ἀπόφασιν, ἔσπευσε νὰ ᾄσῃ τὸ ὑφ' ὃ ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἐτέλει σχίσμα, εὐλόγησας δὲ τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν, ἤξισεν ὅπως ὁ Θεόφιλος συλλειτουργήσῃ μετὰ τοῦ Βενιαμίν (ἀρθ. 1), ἀνήγγειλε δὲ ὅτι ἀποστέλλει εἰς Ἀμερικὴν τὸν Μητροπολίτην Λένινγκραδ ὅπως διακανονίσῃ τὰς λεπτομερείας τῆς ἐπελθούσης ἐνώσεως. Ἐξ ἄλλου ὅμως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βιτάλιος (ἀρθ. 3), δυσαρρεστηθεὶς ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνελεύσεως τοῦ Cleveland, ἔσπευσε μετὰ τῶν Ἐπισκόπων Μοντρεᾶλς Ἰωάσαφ, Διτρόιτ Ἰερνούμου καὶ Ἁγ. Φραγκίσκου Τύχονος νὰ ἀποσχισθῆ ἀπὸ τοῦ Θεοφίλου καὶ νὰ ἐπανέλθῃ ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τῆς ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἀναστάσιον ἐν Μονάχῳ τῆς Γερμανίας (ἄμερικαν. ζώνῃ) Ἐκκλησίας, ἀνακοινώσας ὅτι «δὲν δύναται νὰ ὑπάγεται ὑπὸ τὸν προσεχόμενον ὑπὲρ τοῦ Ἀντιχριστοῦ Πατριαρχῆν Μόσχας». Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόφιλος, μεταβαλὼν πάλιν γνώμην, πρὸς μὲν τὸν Πατριάρχην Μόσχας ἀνήγγειλεν ὅτι εἶνε περιττὴ ἡ εἰς Ἀμερικὴν ἔλευσις τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραδ, ἐφ' ὅσον οἰονδήποτε ἐμφανιζόμενον ζήτημα δύναται νὰ κανονισθῆ δι' ἀλληλογραφίας, ἀρνήθει δὲ νὰ συλλειτουργήσῃ μετὰ τοῦ Βενιαμίν ἠγεῖρε κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν ἀμερικανικῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διὰ τὴν εἰς αὐτὸν παρὰ τὸν ἐν Νέῳ Ὑόρκῃ ρωσικοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ, ἀρξέθη δ' εἰς τὴν χειροτονίαν δύο νέων Ἐπισκόπων, τοῦ πρίγκιπος Τσεχόβσκη ἐν Ν. Ὑόρκῃ καὶ τοῦ Ἄντωνιου ἐν Μοντρεᾶλ, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Μόσχαν.

Σημειοῦται, ὅτι ὁ ἐν τῷ ρωμαιοκαθολικῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Οὐάσιγκτον καθηγητῆς τῆς Φιλοσοφίας κ. Ful-

Ion Sheen έχαρακτήρισε δημοσίᾳ τὸν Μητροπολίτην Λένινγκραντ ὡς «καθηγητὴν τῆς ἀθείας ἐν τῷ Ἀθεϊστικῷ Κολλεγίῳ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως» καὶ ὡς «ἀποβλέποντα νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ρωσικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν Στάλιν». Κατὰ τῶν δηλώσεων τούτων ὁ Μητροπολίτης Βενιαμίν (ἀρθ. 1) ἐδημοσίευσεν ἐπιστολὴν διαμαρτυρίας, τόνισας ὅτι ὁ Γρηγόριος ἔρχεται εἰς Ἀμερικὴν ἐπιφορτισμένος ἀποκλειστικῶς θερησκευτικὴν ἀποστολὴν ὡς ἀντιπρόσωπος οὐχὶ τῆς Σοβιετικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, καὶ ὅτι οἱ μετὰ τοῦ τελευταίου τούτου δεσμοὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ ρώσων ὀρθοδόξων οὐδαμῶς διαφέρουν τῶν μετὰ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῶν ἀμερικανῶν ρωμαιοκαθολικῶν ὑφισταμένων. Ἡ προεκτεθεισα ὅμως ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξων ρώσων ἐμφανίζεται πάντως διάφορος τῆς βεβαίωσης ταύτης.

—Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἀφίκετο εἰς Μπουένος Ἀϊρες ὁ Ἐπίσκοπος Θεόδωρος, ἀπεσταλμένος τοῦ Πατριάρχου Μόσχας εἰς πραγματοποίησιν τοῦ προγράμματος τῆς ὑπαγωγῆς τῶν ἐν τῷ ἔσωτερικῷ ρωσικῶν ἐκκλησιῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ρωσικοῦ Πατριαρχείου. Ὁ τύπος τῆς ἀργεντινῆς πρωτεύουσῆς ἀναγράφων τὴν εἰδησιν τῆς ἀφίξεως τοῦ ρώσου Ἐπισκόπου, ἐσημείωσεν ὅτι φιλοξενηθεὶς εἰς τὸν οἶκον τοῦ συγγραφέως Πάβλου Σιεστακόβσκη, φέρεται σκοπῶν νὰ ἐγκατασταθῇ μονίμως ἐν Ἀργεντινῇ ὡς Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος τοῦ ἐν λόγῳ Πατριαρχείου, ὅτι δέ, ἀποφυγῶν νὰ ἔλθῃ εἰς σχέσιν μετὰ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου τοῦ ἐν Μπουένος Ἀϊρες ὀρθοδόξου ρωσικοῦ ναοῦ Κωνσταντίνου Ἰζρατσόφ, προετίμησε τὸν ναὸν τῶν ἐν τῇ ἀργεντινῇ πρωτεύουσῃ ὀρθοδόξων Σύρων, οὗ προϊστάμενος τυγχάνει ὁ σὺρος Ἀρχιμ. Ἀμπουρούς. Καὶ ὁ μὲν προϊστάμενος τοῦ ρωσικοῦ ναοῦ ἐδήλωσεν εἰς τὸν τύπον ὅτι ὁ Πατριάρχης Μόσχας οὐδεμίαν δικαιοδοσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν οὗτος διευθύνει ἐπὶ 56 συναπτὰ ἔτη, ὅτι δέ ὁ ἀφικθεὶς ρώσος Ἐπίσκοπος εἶνε ἀπλῶς ἀπεσταλμένος τῶν Σοβιέτ, φορεὺς κομμουνιστικῶν ἰδεῶν καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀρμοδιότητος ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἐν Ἀργεντινῇ ὀρθοδόξων Ἐπισκοπὴν, ἐφ' ὅσον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βιτάλιος ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ὑπάγεται ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, «ἐργαζόμενος τῶν ἀθέων κομμουνιστῶν»· ὁ δὲ ἑλληνικὸς τοῦ Βουένος Ἀϊρες τύπος ἐδημοσίευσεν ὅτι «ἡ ἑλληνικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸν ἀφικθέντα ρώσον Ἐπίσκοπον» ὡς ὑπαγομένη εἰς τὴν ἐν Νέγ Ὑόρκη ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηναγόραν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, ἐξέφρασε δὲ δυσφορίαν ἐπὶ τῷ ὅτι κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ Ἐπιταφίου τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας παρὰ τὸν ναὸν τῶν Σύρων, πρὸ τοῦ ὁποίου εἶχε τελεσθῆ ἔθελος, ὁ προϊστάμενος τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ ναοῦ ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τοῦ ρώσου Ἐπισκόπου, ὅστις ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δὲν ἐδίστασε νὰ ἐκφωνήσῃ καὶ «λογίδριον πολιτικοθερησκευτικοῦ περιεχομένου».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλείου Μ. Βέλλα Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ὡσέ—Εἰσαγωγή—μετάφρασις ἐκ τοῦ ἔβραϊκοῦ—κείμενον τῶν Ο—σχόλια. Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου. Ἀθήναι 1947 (σ. 141).

Νικολάου Ἐξαρχοπούλου Ἀκαδημαϊκοῦ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἡ ὀργάνωσις τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Παιδαγ. Ἐπιθεωρήσεως»), Ἀθήναι 1947 (σ. 7).

Θεοφυλοῦλου Βλασίδου Καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Βιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Ἀ Ὁ Κομμουνισμὸς καὶ τὰ μέσα ἐπιρροατικῶς του. Β Ὁμιλία διαμαρτυρίας διὰ τὰ ἐν τῇ Β Ἑλλάδι συμβαίνοντα. Ἀθήναι 1947 (σελ. 32).

Ἡ φωνὴ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας»: Ὁμιλία χρυσῆ λόγια σὲ μία ἀμαρτωλή. Ἀθήναι 1947 (σ. 15).

Ἡ φωνὴ τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας»: Πρὸς τὸν τραυματιαν. Ἀθήναι 1947 (σ. 15).

«Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας», 1: Ἐκλογή ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἀθήναι 1947 (σ. 223).

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Περὶ κενοδοξίας καὶ ἀνατροπῆς τῶν τέκνων. Νεοελληνικὴ ἀπόδοσις ὑπὸ Βασ. Ἐξάρχου, Ἀθήναι 1947. (σ. 54).

Φ. Σκούρα, Α. Χατζηδήμου, Α. Καλοῦτσι, Γ. Παπαδημητρίου, Ἀπὸ τὸ ἱατρικὸ Χρονικὸ τῆς Κατοχῆς: Ἡ ψυχοπαθολογία τῆς πείνας, τοῦ φόβου καὶ τοῦ ἀγχους. Νευρώσεις καὶ ψυχονευρώσεις. Ἀθήνα 1947 (σ. 376).

Athenagoras Theodoritos Kokkinakis Food for Redemption. An exposition of the Eucharistic doctrine and Service of the Orthodox Church. New York 1947 (σ. 48).

Θεοδώρου Σύδη, Ὁ «Ἀνάδιτος Ὕμνος» ὡς ποιητικὸ κείμενο. Ἀθήναι 1947 (σ. 23).

Ἀρχιμ. Καλλίστου Μηλιαρᾶ, Ὁ μέγας Βασίλειος, ὁ βίος καὶ ἡ δράσις αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Νέας Σιών»). Ἱερουσόλυμα, 1944 (σελ. 101).

Μ. Ι. Μανούσακα, Ἡ «Ἐπιτομή τῆς Ἱεροκοσμικῆς Ἱστορίας» τοῦ Νεκταρίου Ἱεροσολύμων καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῆς. (Ἀνάτυπον ἐκ τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν»). Ἡράκλειον Κρήτης 1947 (σ. 291-332).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐπιστολαί, ἔρθρα, βιβλία, περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες ἐπ' ἀνταλλαγῇ: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐκκλησίας», Ὁδὸς Μοσχονησιῶν 12Α Ἀθῆνας 8. [Τηλέφ. 82,219].

Αἰδεσιμωτάτους Ἰωάννην Ταμπανακίην Μάρτυρα Κρήτης, **Δροσινὸν Γεωργιάδην** Γιαννιτσᾶ τὸ φύλλον θὰ σῆς ἀποστέλλεται ἐφεξῆς κανονικῶς. Καθυσταροῦμενα φύλλα ἀποστέλλονται.—**Οἰκονόμον Νικόλαον Βαλασιδὴν** Προάστειον Χρυσουπόλεως: Ἐν τῇ καταστάσει τῆς Ἱ. Μητροπόλεως δὲν εἶχε σημειωθῆ ἡ διεύθυνσις σας. Ἐφεξῆς θὰ λαμβάνεται τὸ φύλλον τακτικῶς.—**Αἰδεσιμ. Ἀθανάσιον Ρούκαλην** Φλώρινα Ἐνεργώφητε τὸ φύλλον θὰ σῆς ἀποστέλλεται τακτικῶς.

Πᾶσα μεταβολὴ διευθύνσεως δέον νὰ μὲς ἀνακοινωθῆται ἄμεσως, **σημειομνητὸς ἀπαραιτήτως τῆς θέσεως, ἐξ ἧς ἡ μετάθεσις. Ἄνευ τῆς σημειώσεως ταύτης ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου εἰς τὴν νέαν διεύθυνσιν.**

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται, δέον δὲ νὰ ἦνε εὐανάγνωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μῆς μόνον ἀψευδοῦ χαρτοῦ.

Συνδρομαὶ καὶ ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς: Πρὸς τὸν Διαχειριστὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθῆνας (Κ), ὁδὸς Φιλοθέης 19.

= ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ =

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Νόμου 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 536)1945 «περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ ὀρθοδόξου ἐφημεριακοῦ κλήρου κλπ.» τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 540 τοῦ 1945 «περὶ ἐκκλησι. ἐκπαιδεύσεως» καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 83719 καὶ ἀπὸ 7-10-1946 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Θερησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίας Τριάδος Νεοχωρίου, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρυχθῶσιν ὁποῦντιο ἐφημεριοὶ τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Περισσότερας πληροφορίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δυνατόν νὰ λάβωσι προσερχόμενοι εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεραρ. Μητροπόλεως. Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 20 Δεκεμβρίου 1947.

† Ὁ Κερκύρας καὶ Πάξῶν Μεθόδιος

Ἱ. Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει, τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρω-

σιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀγίου Νικολάου Ἀλπαχωρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγω θέσεως, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Πύργῳ τῆ 22α Δεκεμβρίου 1947.

† Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς

† Ἱ. Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου «περὶ ἱ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσι τὰς κάτωθι κενὰς θέσεις: 1) Ἱ. ναοῦ Ν. Ἀρτάκης (Προσόντα Πτυχίον Θεολογίας. Τακτικὸ ἐφημερίου), 2) Τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν Πηλίου, Ἀρτεμειοῦ, Μονοκαρυάς καὶ Ἀγ. Γεωργίου. (Προσόντα μορφωτικὰ ἀνάλογα πρὸς τὰς ἐνορίας ταύτας). Οἱ ὑποψήφιοι ὑποχρεοῦνται ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω νόμου προβλεπόμενα πιστοποιητικά. Ἐν Χαλκίδι τῆ 22 Δεκεμβρίου 1947.

† Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος

† Ἱ. Μητρόπολις Ἄρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46 καὶ 47 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας ἔστω καὶ τὰ ὑπὸ τῆς παραγράφου Γ' τοῦ ἀρθροῦ 47 ἀναφερόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν δύο (2) κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημερίων τοῦ ἐν Πραμάντῃ ἱ. ἐνορ. ναοῦ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς. Ὡσαύτως καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ἵνα ἐντὸς τῆς αὐτῆς ὡς ἀνωτέρω προθεσμίας υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά πρὸς κατάληψιν τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τακτικῶν ἐφημερίων 1) ἁγίας Παρασκευῆς—Καψάλων καὶ 2) ἀγίου Νικολάου—Γουργιανῶν-Ρωμανοῦ. Ἐν Ἄρτῃ τῆ 10ῃ Δεκεμβρίου 1947.

† Ὁ Ἄρτης Σπυρίδων

† Ἱ. Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 καὶ 540 τοῦ 1945 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων, 1) Ἁγίας Κυριακῆς Δημητσάνης, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Παλαμαρίου, 3) ἀγίου Βασιλείου Βάχλιας, 4) ἁγίας Τριάδος Βελιμαχίου, 5) ἀγίου Ἀθανασίου Χώρας, 6) ἀγίου Γεωργίου Καρατούλα, 7) ἀγίου Δημητρίου Κοτσιριδίου, 8) ἀγίου Δημητρίου Ἰσιώματος Καρυῶν, 9) ἀγίου Ἰωάννου Κατοίμπα, 10) Κοιμ. Θεοτόκου Ἄνω Καρυῶν, 11) ἁγίας Τριάδος Κοντοβαζαίνης, 12) ἀγίου Νικολάου Λειβαδακίου, 13) Κοιμ. Θεοτόκου Σαρακίני Ἡραίας, 14) ἀγίου Νικολάου Παλαιουαίριου, 15) ἀγίου Σπυρίδωνος Ροῦτσι, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν μᾶς τῶν ὡς ἄνω ἀναγεγραμμένων ἐφημεριακῶν θέσεων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων. Ἐν Δημητσάνῃ 11ῃ Δεκεμβρίου 1947.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλουπόλεως Γερμανὸς

† Ἱ. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρ. 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/40 «περὶ ἱ. ναῶν καὶ ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων 1) τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Πλατανίων, 2) ἁγ. Νικολάου Ἀνδριταίνης, 3) ἁγ. Μαρίας Ἀνδριταίνης, 4) Γεν. Θεοτόκου Κουφοπούλου, 5) ἀγίου Νικολάου Πέτρας, 6) Προφήτου Ἠλιοῦ 7) Κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου Κρεσταίων, 8) ἀγίου Γεωργίου Κρεσταίων, 9) ἁγ. Θεοδώρων Κακοβάτου καὶ 10) Τα-

ξιαρχῶν Ἀλφειούσης, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν μᾶς τῶν ἐν λόγω ἐφημεριακῶν θέσεων ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος υποβάλλωσιν ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ δικαιολογητικά των, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων. Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῆ 10-11-1947. † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνθίμος

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἐκάστην Τρίτην 6 1/2 μ. μ. καὶ ἐκάστην Πέμπτην 4¹⁰ σὰς ὀμιλεῖ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Ῥαδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν Ἀθηνῶν. Παρακολουθήσατε τὰς ὀμιλίας καὶ καταστήσατε αὐτὰ γνωστὸν καὶ εἰς ἄλλους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- 1) ΕΚΛΟΓΗ ΕΚ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (Δρχ. 7.000).
- 2) Τ. ΤΟΤΗ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ (Μετάφρασις Παναγιωτίδου Δρ. 3000)
- 3) ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΓΟΚΟΥ ΔΕΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (Δρχ. 200).
- 4) ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ 1948 (Δρχ. 7.000)
- 5) Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ (Διανέμεται δωρεάν).

α) Ὀλίγα χρυσὰ λόγια σὲ μὴ ἀμαρτωλῆ

β) Πρὸς τὸν τραυματιᾶν

γ) Χριστοῦγεννα σὲ τὴ φυλακῆ

Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν εἰς πάντα διαβιβάζοντα τὸ ἀντίτιμον εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Φιλοθέης 19. Τὰ δωρεὰν παρεχόμενα διανέμονται διὰ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἰδιωτῶν	Δρχ. 12.000
Φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν Ἱερατικῶν	
Σχολῶν	> 6.000
Ἐξωτερικοῦ	Δολλ. 6
Τιμὴ ἐκάστου φύλλου	Δρχ. 1.000
Προκηρῦξεις ἐκλογῆς ἱερῶν:	
1) διὰ μόνην θέσιν	5.000
2) διὰ πλείονας τῆς μᾶς ἐν τῇ αὐτῇ	
Προκηρῦξις ἐκάστη πρὸς δραχμᾶς	3.000
Ὁδοντεία Προκηρῦξις θὰ δημοσιεύεται μὴ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου αὐτῆς.	
Αἱ συνδρομαὶ προκαταβάλλονται.	

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Πολυανῆς ΙΩΑΚΕΙΜ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΥΤΡΑΚΗΣ

Υφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Ε. ΜΑΝΩΛΕΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τύποις «Φοῖνικας», Λεωννάτου 4